

žalobcová *titulu*, čili v níž je požadováno pouhé právo; posledně zmíněná žaloba se označuje jako „petitorní“ (takovou je např. žaloba na zkrácené řízení, jejímž cílem je zbavit nájemce držby pro nezaplacení nájemného). „Possessorní žaloba“ je taková žaloba, kterou podává držitel nemovitého majetku k zachování své držby tehdy, je-li jeho držba rušena, nebo aby mu byla navrácena, byl-li z ní vypuzen (to jest, byl-li jí zbaven čili byla-li mu odňata). Mott v. Smith, La. App., 273 So.2d 675, 677. Viz také Ejectment; Eviction; Process (Summary process).

Žaloba zakládající se na držbě (vycházející z držby). Žaloba na náhradu škody způsobené na movité věci se nazývá „possessorní“, protože jí může použít jen ten žalobce, který ve chvíli, kdy škoda na věci vznikla, měl věc skutečně nebo podle práva v přímé a vylučné držbě.

Admiralty practice. Praxe námořního soudu. Possessorní je taková žaloba, jejímž cílem je navrácení držby plavidla, ke kterému má žalobce nárok na základě titulu.

Old English law. Staré anglické právo. Žaloba in rem na vydání nemovitosti, jejímž cílem bylo navrácení držby svobodného dědičného majetku, již byli žalobce nebo jeho potomci neoprávněně zbaveni současným tenantem (nájemcem) nebo possessorem tohoto majetku.

Possessory claim. Possessorní nárok. Titul toho, kdo má předkupní právo k veřejné půdě, a který sice učinil příslušné prohlášení, ale za půdu nezaplátil.

Possessory interest. Possessorní interest. Právo ovládat určitý pozemek a vyloučit z tohoto ovládní všechny ostatní. Právo držet majetek (věc) na základě interestu, který byl k majetku (k věci) vytvořen, přičemž není nezbytné, aby tento interest byl provázen titulem; např. dlouhodobé nájemní právo tenanta (nájemce).

Possessorní interest k půdě náleží tomu, kdo má (a) takový fyzický vztah k půdě, který mu umožňuje určitý stupeň fyzického ovládní půdy, a kdo má zároveň úmysl ovládat půdu a vyloučit všechny ostatní z jakéhokoliv současného držení této půdy; nebo tomu, kdo má (b) interesty k pozemku v zásadě identické s těmi interesty, které vznikají tehdy, existují-li okolnosti uvedené sub (a). Restatement, Property, § 7.

Possessory lien. Possessorní retenční právo. Retenční právo je possessorní, jestliže věřitel má právo držet určitý majetek (určitou věc) tak dlouho, dokud jeho dluh nebude splacen, nebo dokud nebude splněn závazek, z něhož je oprávněn.

Possessory warrant. Possessorní platební příkaz (rozkaz). Řízení o possessorním platebním příkazu (rozkazu) je zkrácené řízení, jehož cílem je navrácení movité věci („chattel“), která byla odňata lstí, násilím, svedením nebo oblouzením z držení žalující strany, nebo která, byvši před tím v jejím držení, zmizela, a lze se o ní domnívat, že je nyní v držení strany žalované. Účelem řízení je chránit držbu movité věci a obnovit stav pokojné držby; je však přípustné jen proti takovému jednání, které je zákonem zakázáno.

Possibilitas. Lat. Možnost. *Possibilitas post dissolutionem executionis nunquam reviviscatur*, po svém zrušení tím, že byla vykonána, se možnost již nikdy neobnoví. *Post executionem status, lex non patitur possibilitatem*, po exekuci stavu už zákon možnost nepřipouští.

Possibility. Možnost. To nejisté, co může nastat, co se může stát. Možný interest k nemovité nebo movité věci.

Je buď *přímá* (neboli *řádná*), jako tam, kde je vlastnictví omezeno na jednu osobu po smrti osoby jiné, anebo *zprostředkovaná* (neboli *mimořádná*), jako tam, kde je vlastnictví omezeno na toho, kdo by se oženil s určitou ženou, a po té, co ona zemře, se ožení s jinou. Viz také Impossibility; Probability.

Bare possibility. Pouhá možnost. Totéž jako *naked possibility*. Viz níže.

Naked possibility. Pouhá možnost. Pouhá šance neboli expektance v budoucnu nabýt nebo zdědit majetek, bez nějakého dnes existujícího práva k tomuto majetku nebo k tomu, co právo uznává za majetek nebo za interest.

Possibility coupled with an interest. Možnost spojená s interestem. Expektance uznaná právem jako vlastnické právo nebo interest, jako je tomu v případě exekučních příkazů (odkazů) a v případě užívání, jehož převod je tak či onak podmíněn, popř. omezen (viz Use, Shifting use, Springing use). Takovou možnost lze prodat nebo postoupit (převést).

Possibility of reverter. Možnost navrácení v předešlý stav, možnost zpětného nápadu. Budoucí vlastnické právo, které zůstane zachováno zřizovateli nebo jeho právním nástupcům jako interest na základě současného zřízení vlastnického práva, které ovšem automaticky zanikne ve chvíli, kdy nastane určitá událost. United Methodist Church in West Sand Lake v. Kunz, 78 Misc.2d 565, 357 N.Y.S.2d 637, 640. Vymezený, popř. určitelný interest, který zůstane dárci nebo zůstaviteli po té, kdy (někomu) postoupí (převéde) nebo odkáže plně vlastnictví, a který umožňuje, aby dárci nebo zůstavitel získal automaticky zpět své dřívější vlastnictví v případě, že dojde ke změně poměrů.

Possibility on a possibility. Možnost možnosti. Velice malá, slabá možnost, jako např. v případě, kdy je dědic- ké substituční právo omezeno konkrétně na A-ova syna Jana nebo Eduarda; a pak je špatně, nemá-li A syna tohoto jména, protože je příliš málo pravděpodobné nejen to, že bude mít syna, ale navíc ještě syna tohoto konkrétního jména.

Possible. Možný; vhodný, přijatelný, eventuální; případný, potenciální, ucházející, snesitelný; pravděpodobný. Schopný existence, možný nastat, být, stát se, udát se; uskutečnitelný, proveditelný, nepřičící se přirozenosti věci; ani nutný ani nezbytný, ani vyloučený; nenucený stát se či nestat se; opak nemožného. V jiném smyslu toto slovo vyjadřuje nepravděpodobnost, aniž zároveň vylučuje myšlenku uskutečnitelnosti, proveditelnosti. Někdy je rovněž ekvivalentní výrazu „practicable“ (použitelný, dosažitelný, možný, přístupný atd.) nebo „reasonable“ (rozumný, logický, dostatečný, přiměřený atd.), jak je tomu v některých případech, kdy žaloba má být podána „as soon as possible“ (jakmile je to možné). Viz také Potential.

Post. Lat. Po; je-li tohoto výrazu použito v nějakém zápisu nebo v učebnici, je jeho účelem odkázat čtenáře na některou následující část knihy. Totéž jako „infra“.

Post, n. Ve významu: stanoviště, místo, pozice. Vojenská zařízení, v němž je umístěna vojenská jednotka; rovněž místo, kam je voják postaven (popř. přidělen).

Post, v. Ve významu: oznámit, inzerovat, veřejně označit; poslat poštou; zaknihovat, přenést účetní položku. Oznámit veřejnosti nebo upozornit veřejnost vývěskou,

tabulkou na sloupu nebo na zdi, nebo vylepením (plakátu) na nějakém veřejném místě; vystavit, vyvěsit viditelným způsobem; oznámit, zveřejnit nebo inzerovat plakátem. Poslat prostřednictvím pošty. V účetnictví – převést položku z původního záznamu do hlavní knihy. Pokud jde „posting of bail“, viz Bail. Viz také Posting.

Post-act. Jednání učiněné po (něčem); úkon učiněný posléze, později, dodatečně.

Postage. Poštovné, porto. Úhrada za poštovní službu.

Postal. Poštovní, korespondenční. Vztahující se k poště, týkající se pošty, související s poštou; týkající se poštovního úřadu.

Postal currency. Poštovní oběživo, peníze, měna. Během krátkého období brzy po začátku občanské války ve Spojených státech, když nastal nedostatek zlatých a stříbrných mincí, užívalo se obecně namísto peněz poštovních známek; prvá emise papírových peněz reprezentujících zlomky dolarů, ke které došlo aktem Kongresu, se nazývala „postal currency“. Tato emise záhy splýnula s jinými, které měly stálejší povahu a pro které se později užívalo vhodnějšího označení „fractional currency“, drobné (peníze).

Postal order. Peněžní poukázka. Akreditiv znějící na nízkou částku, vydaný státem a usnadňující převody peněz.

Postal Service. The United States Postal Service (Pošta Spojených států) nahradila v roce 1971 Ministerstvo pošt. Je řízena správní radou, jejíž členy jmenuje prezident USA. Šéfem Pošty Spojených států je Postmaster General, Generální ředitel pošt.

Post-conviction remedies. Opravné prostředky proti odsuzujícím rozsudkům.

Federa! Federální. Ti, kdo byli odsouzeni na základě federálních zákonů a napadají ústavnost rozsudku, který byl nad nimi vyneseno, mohou navrhnout soudu, který rozsudek vynesl, aby jej zrušil, prohlásil za neplatný nebo změnil. Takový návrh je podle ust. 28 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 2255 zpravidla třeba podat před tím, než se odsouzený dovolá ochrany podle „habeas corpus“.

State. Státní. Téměř všechny státy USA znají jeden nebo i více opravných procesních postupů proti odsuzujícím rozsudkům, které odsouzenému umožňují odvolat se přinejmenším v některých případech protiústavních jednání. Značný počet států USA přijal pro tyto případy zvláštní zákony nebo procesní pravidla, zhruba obdobná ustanovením paragrafu 2255 oddílu 28 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA), který upravuje všechny konstituční nároky. Case v. Neb., 381 U.S. 336, 338, 85 S. Ct. 1486, 14 L. Ed.2d 422. Jiní soudí, že podle federálního zákona „habeas corpus“ lze alespoň v některých případech protiústavní jednání, která spočívají ve vadách soudního řízení, napadnout podle ustanovení common law nebo na základě zákonných writů zvaných „habeas corpus“. Ex Parte Story, 88 Okl. Cr. 358, 203 P.2d 474. V několika státech USA se za adekvátní prostředek k uplatnění určitých druhů ústavně daných nároků považuje také writ nazývaný „coram nobis“. People v. Cooper, 307 N.Y. 253, 120 N.E.2d 813. V několika státech byl nadto přijat Uniform Post Conviction Procedure Act (Jednotný zákon o opravných prostředcích proti odsuzujícím rozsudkům).

Viz také Habeas corpus.

Post-date. Postdatovat; postdate; postdatování. Označit instrument (cenný papír) datem pozdějším, než bylo datum dne, kdy byl instrument skutečně vyhotoven. Skutečnost, že instrument byl postdatován, nemá vliv na jeho obchodovatelnost. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3-114.

Post-dated check. Postdatovaný šek. Šek, který byl vystaven dříve než v den, který je v něm uveden. Šek, který byl předložen před datem, jímž byl označen, je zásadně splatný na viděnou nebo na základě předložení v den nebo po dni, jehož datem byl označen.

Post diem. Po dni; např. námitka zaplacení *post diem*, tedy po tom dni, kdy byl dluh splatný.

Post disseisin. Ve starém anglickém právu název writu, který byl poskytnut tomu, kdo znovu získal půdu a tenantství (držbu, nájem) a byl z ní zase znovu vypuzen osobou, která jej už dříve vypudila.

Postea. V soudní praxi založené na common law formální dokument, zaznamenaný v zápise zvaném *nisi prius*, který poskytuje přehled o soudním jednání ve sporu vedeném na základě žaloby.

Postes waters. Označené vody. Voda, která protéká ohrazeným nebo obdělávaným pozemkem nebo která na něm leží, a která je vyhrazena vylučnému užívání vlastníka nebo držitele (tohoto pozemku) tím způsobem, že si místo označí vývěskami (podle zákona), které sdělují, že na tomto místě je pod pokutou všem zakázáno štrilet, chytat do pastí a lovit ryby.

Posteriora derogant prioribus. Pozdější ruší předchozí (dřívější).

Postiores. Lat. Tento výraz užívali Římané pro označení potomků v přímé linii do šestého stupně včetně.

Posteriority. Následnost; pozdější výskyt. Výraz porovnání a vztahu v rámci držby (pachtu); s ním korelativní je slovo „priority“. Proto: o tom, kdo držel pozemky neboli tenementy dvou pánů (lordů) se říkalo, že drží od dřívějšího pána „by priority“, a od pána pozdějšího „by posteriority“. Tento výraz měl v právu ale také obecnější použití, související s jeho etymologickým významem: byl používán jako opak slova „priority“.

Posterity. Potomci, potomstvo, příští generace. Všichni potomci (nějaké osoby) v přímé linii až k nejvzdálenější generaci.

Post executionem status lex non patitur possibilitatem. Po exekuci stavu už zákon možnost nepřipouští.

Post facto. Po činu; po tom, co se stalo; dodatečně. Viz také Ex post facto.

Post-factum, or postfactum. Následný, dodatečný čin; čin vykonaný dodatečně; následný úkon.

Post-fine. Ve staré praxi dispozic s nemovitým majetkem dávka neboli peněžitá částka (jinak zvaná také „king's silver“, „královo stříbro“), která se dříve platila z půdy za udělení *licentia concordandi*, neboli za vyslovení souhlasu, a to v podobě odstupného. Činila tři dvacetiny očekávaného ročního výnosu pozemku nebo deset šilinků z každých pěti marek půdy.

Post hoc. Lat. Potom; po tomto čase; posléze.

Posthumous. Narozený po smrti otce; posmrtný. To, co bylo učiněno, co se událo po něčí smrti; např. vydání knihy, nebo narození dítěte po smrti jeho otce.

Posthumous child. Dítě narozené po smrti svého otce. *Viz* Unborn child.

Posthumous work. Posmrtné dílo. Dílo, k němuž původní autorská práva náležejí tomu, na koho předmět duševního vlastnictví přešel před vydáním díla. Shapiro, Bernstein & Co. v. Bryan, C.C.A.N.Y., 123 F.2d 697, 699.

Posthumus pro nato habetur. Dítě, které se narodilo po smrti (otce), se považuje za narozené (přes to, že jeho rodič zemřel).

Posting. Zanesení, zapsání, zaknihování, přenesení (položky) do hlavní knihy, uzavření (knih). V účetnictví úkon spočívající v převodu (přenesení) originální položky do hlavní knihy. Úkon spočívající v zaslání listiny prostřednictvím pošty. Způsob náhradního doručení soudního předvolání, který spočívá v tom, že se soudní předvolání vystaví (vyvěsí apod.) na významném veřejném místě, jsou-li ostatní způsoby doručení nemožné (popř. pokud se ukázaly bezvýslednými).

Postup zanesení šeku představuje obvyklý postup banky—plátce při rozhodování o zaplacení položky a při zapsání platby, kterýžto postup zahrnuje jeden nebo několik z dále uvedených nebo i jiných kroků banky: verifikace podpisů; zjištění, že peněžní prostředky, které jsou k dispozici, jsou postačující; potvrzení slovem „paid“ (placeno) nebo jiným způsobem; zanesení výdaje nebo platby do účtu zákazníka; oprava nebo změna položky nebo chybného úkonu týkajícího se položky. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 4—109.

V souvislosti se zákony o rušení držby úkon spočívající v umístění nebo přilepení označení na soukromý majetek s cílem dát tak najevo skutečnost ujetí se držby. *Např.* La. R. S. 14:63.5.

Postliminium. Lat. V kontinentálním civilním právu doktrína či právní fikce, podle níž se právní *status* osoby nebo právo, které dříve měla, obnovovalo se zpětnou účinností od doby, kdy je pozbyla nebo kdy jej byla zbavena; zejména ten, kdo byl zajat v době války, byl propuštěn a vrátil se do Říma, byl s pomocí této fikce nahlášen tak, jakoby nikdy nebyl za hranicemi, a byl tudíž navrácen zpět do všech svých práv.

V mezinárodním právu se tohoto výrazu užívá k označení znovuzískání majetku odňatého nepřítelem a jeho následného opětovného nabytí jeho původním vlastníkem.

Postliminium fingit eum qui captos est in civitate semper fuisse. Postliminium finguje, že ten, kdo byl zajat, pobýval stále v obci.

Postliminy. *Viz* Postliminium.

Post litem motam. Lat. Po té, co byla podána žaloba čili zahájeno řízení. Takto se někdy dříve nazývala tvrzení týkající se předmětu řízení, jež byla učiněna po té, kdy řízení bylo zahájeno.

Postman. Poštovní doručovatel; pošták; listonoš. V Anglii starší barrister u soudu pro záležitosti státní pokladny (Court of exchequer), který měl přednostní právo podat žalobu, a který se tak nazýval podle místa, na kterém seděl; označení zaniklo, když byl tento soud v r. 1873 začleněn do Queen's Bench Division (Oddělení královny lavice) Vysokého soudního dvora.

Postmark. Poštovní razítko. Známká nebo značka na dopisech nebo jiných zásilkách, které byly poštovnímu úřadu odevzdány k odeslání.

Postmaster. Přednosta poštovního úřadu, pošt mistr. Úředník Poštovní služby USA, který byl ustanoven k řízení místního poštovního úřadu a plnění úkolů spojených s přijímáním a odesíláním pošty v tomto místě, jakož i jiných úkolů, které mu ukládají poštovní předpisy.

Postmaster general. Generální ředitel pošt. Šéf Poštovní služby USA.

Post-mortem. Po smrti; to, co se týká záležitostí, které se stanou po smrti. Tohoto výrazu se zpravidla používá pro autopsii čili ohledání mrtvého těla koronerem, jejímž účelem je zjistit příčinu smrti, jinými slovy řečeno, vyšetřit mrtvé tělo, aby byla zjištěna příčina smrti.

Postnati. Ti, kdo se narodili posléze, později. *Viz* Post natus.

Post natus. Ten, kdo se narodil poté. Tohoto výrazu se kdysi používalo v mezinárodním právu soukromém pro označení toho, kdo se narodil *po* nějaké historické události (např. po americké revoluci nebo po spojení Anglie se Skotskem), a jehož práva neboli *status* pak byla dána nebo dotčena tím, zda se narodil před takovou událostí anebo po ní.

Post-notes. Poštovní peníze. Druh bankovek splatných v budoucnu, a nikoli na požádání.

Post-nuptial. Posvatební; po svatbě; svatební.

Post-nuptial agreement. Svatební smlouva. Dohoda, kterou manželé uzavírají v době od uzavření manželství do jeho zániku a kterou určují práva každého z nich vůči majetku druhého z nich na případ rozvodu nebo smrti. Může mít podobu dohody o rozdělení (oddělení), podobu majetkového ujednání v případě uvažované rozluky nebo rozvodu, nebo podobu majetkového ujednání bez úmyslu stran rozloučit se. Friedlander v. Friedlander, 80 Wash.2d 293, 494 P.2d 208, 212. *Srovnej* Pre-nuptial agreement; Separation agreement.

Post-nuptial settlement. *Viz* Post-nuptial agreement.

Post-obit. Lat. Vstupující v platnost po smrti, konající se po smrti. Dohoda, kterou si zavázaný (dlužník) půjčuje určitou částku peněz a slíbje zaplatit částku větší, převyšující zákonem stanovenou úrokovou míru, a to po smrti toho, vůči němuž má nějakou expektaci, za předpokladu, že zavázaný (dlužník) bude pak ještě naživu.

Post-obit bond. Závazek, který nabude účinnosti po smrti. Slib daný expektantem, že se po smrti (přesně: v den smrti) toho, od něhož dostane majetek, stane povinným. Závazek čili svolení, které dává vypůjčitel peněžité částky, v němž se zavazuje zaplatit větší částku peněz, (částku) převyšující zákonem stanovenou úrokovou míru, a to v případě smrti (přesně: v den) nebo *po smrti* toho, vůči komu má nějakou expektaci, v případě, že jej přežije. V Anglii běžné.

Postpone. Odložit, přesunout, odsunout; odročit, např. jednání se odročuje; zdržet, pozdržet, opozdit; ukončit; dát na konec, dát přednost; objevit se později než obvykle. Také konat se po (něčem), např. dříve vzniklé retenční právo je z nějakého důvodu odsunuto až za později vzniklé retenční právo. Tímto výrazem má být vyjádřeno odložení nějakého úkonu nebo odložení uplatnění něčeho na budoucí nebo pozdější dobu. Gartner v. Roth, 26 Cal.2d 184, 157 P.2d 361, 363.

Post prolem suscitatum. Ten, kdo se narodil (to, co vzniklo) po potomstvu (po budoucím dítěti).

Post-terminal sittings. Zasedání po řádném termínu. *Viz* Sitting.

Post terminum. Po lhůtě. Odpověď na writ, k níž došlo nejen po dni, který byl pro odpověď stanoven, ale také po uplynutí lhůty, která byla dána pro zaplacení soudního poplatku.

Post-trial discovery. Novoty po skončení řízení před soudem prvního stupně. Podle procesních pravidel si strana může zajišťovat svědecké výpovědi i během odvolacího řízení, aby je popřípadě mohla použít, pokud by se věc zase vrátila soudu prvního stupně. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 27(b).

Post-trial motions. Návrhy po skončení řízení před soudem prvního stupně. Obecný výraz označující ty návrhy, které je dovoleno podat po skončení prvostupňového řízení, jakými jsou např. návrh na obnovu řízení (Fed. R. Civil P., Federální pravidla civilního řízení, 59) a návrh na opravný prostředek proti rozsudku (dovolání) (Pravidla 60).

Post-trial remedies. *Viz* Post-conviction remedies; Post-trial motions.

Postulatio. Lat. Ve starém anglickém právu druh petice o přeložení biskupa.

V římském právu žádost neboli petice. Označení prvního kroku v trestním vyšetřování, který v podstatě odpovídá institutu „swearing out a warrant“ (vyvolání vydání zatykače složením přísahy žaloby) moderního trestního práva. Žalobce předstoupil před přetora, přednesl svou žádost o zavedení trestního řízení proti určité osobě a žádal přetora, aby se věci ujal z moci svého úřadu.

Postulatio actionis. V římském právu žádost o žalobu; žádost, kterou přetorovi předkládal *actor* (žalobce, navrhovatel), a v níž žádal o žalobu neboli procesní formulí; je to obdoba žádosti o writ ve staré anglické soudní praxi. Neboli, jak se vysvětluje jinak, je to *žalobcová* žádost o povolení ustavit jeho spor, přednášená přetorovi poté, kdy před něj strany předstoupily.

Pot. Slangový výraz pro marihuanu.

Potable. K pití. Vhodný, způsobilý k pití; pitelný.

Pot-de-vin. Ve francouzském právu částka peněz, která se obvykle platila při uzavření smlouvy po té, co se strany dohodly na ceně. Lišila se od tzv. *arrhy* (závdavku) tím, že nebyla součástí ceny prodávané věci, a dále tím, že ani vrácení jejího dvojnásobku (tím, kdo ji obdržel), ani její propadnutí (na straně toho, kdo ji zaplatil) neopravňovalo k odstoupení od uzavřené smlouvy.

Potentate. Potentát. Ten, kdo má velkou moc nebo význam; vladař, suverén, monarcha.

Zákon požaduje, aby cizinec, který žádá o naturalizaci v USA, se vzdal veškeré vázanosti na jakémkoli cizím panovníkovi, potentátovi nebo suverénovi („prince, potentate, or sovereign whatever“).

Potentia. Lat. Možnost, moc, síla.

Potentia debet sequi iustitiam, non antecedere. Moc má následovat spravedlnost, nikoli ji předcházet.

Potentia est duplex, remota et propinqua; et potentia remotissima et vana est quae nunquam venit in actum. Možnost je dvojitá, vzdálená a blízká; a nejbližší a pochybná je ta, která se nikdy neuskuteční.

Potentia inutilis frustra est. Moc, která neprospívá, postrádá smysl.

Potential. Možný, přicházející v úvahu, teoretický, teoreticky možný, eventuální, potenciální; dosud neprojevený, latentní; kondicionální.

To, co je možné, ne však skutečné. To, o čem se přirozeně a pravděpodobně očekává, že se někdy v budoucnu uskuteční, ale co nyní neexistuje; např. budoucí úroda již zasetého obilí nebo již zasazených stromů, nebo další budoucí splátka nebo platba na základě již uzavřené smlouvy čili závazku. Věci, které „potenciálně existují“, mohou být předmětem zajištění (hypotéky), cese i prodeje. *Viz* Possible.

Potentia non est nisi ad bonum. Moc není k ničemu jinému než pro veřejné dobro.

Potentia propinqua. Obecná možnost. *Viz* Possibility.

Potestas. Lat. V kontinentálním právu moc; autorita, nadvláda; vláda. *Impérium* neboli moc magistrátů. *Patria potestas* — moc otce nad dětmi. Moc pánů nad jejich otroky.

Potestas stricte interpretatur. Moc je třeba vykládat přesně.

Potestas suprema seipsum dissolvere potest, ligare non potest. Nejvyšší moc může sama sebe zrušit, nikoli však sama sebe zavázat.

Potest quis renunciare pro se et suis juri quod pro se introductum est. Ten, komu bylo dáno právo k jeho vlastnímu prospěchu, se jej může vzdát za sebe i za své potomky (dědice).

Potior est conditio defendentis. Lepší je postavení žalovaného (než žalobce).

Potior est conditio possidentis. Lepší je postavení toho, kdo drží (totiž possessoria).

Potomac mortgages. Označení „Listiny o zřízení trustu“, někdy zvaných „Potomacké hypotéky“, se v okresech státu Maryland, které sousedí s Columbijským distriktem, užívá zaměnitelně s výrazem „hypotéky“. Tolzman v. Gwynn, 267 Md. 96, 296 A.2d 594, 595.

Pound. 1. Ohrada pro zatoulaný dobytek; kolová past, ohrada; sevření, omezení; úschovna, garáž atd. Místo vyhrazené veřejnou mocí (orgánem místní správy) pro zadržení zatoulaných zvířat, např. dog pound, útulek pro psy. Místo, kam se ukládají zabavené věci, dokud nejsou vyplaceny.

Jde-li o místo nezastřešené, mluví se o „pound-overt“, je-li uzavřené nebo zastřešené, jako je třeba stáj nebo jiná budova, mluví se o „pound covert“.

2. Libra. Váhová jednotka rovnající se 16 avoirdupois uncí čili 7,000 gránů; trojská libra se rovná 12 uncím čili 5,760 gránů.

Poundage fees. Podílový honorář. Odměna přiznaná šerifovi v podobě procentní provize z peněz získaných zabavením majetku, výkonem rozhodnutí nebo obstaráním majetku. Southern Industries, Inc. v. Jeremias, 64 A.D.2d. 178, 411 N.Y.S. 2d 945, 951. Peníze, které musí zaplatit majitel zadrženého zvířete (nebo jiné věci), aby je získal zpět.

Ve starém anglickém právu daň, poplatek ve výši 12 pencí z každé *libry* (peněžní) ze všech druhů zboží každého kupce, jak domácího, tak cizího, jak vyvážejícího, tak dovážejícího; odváděl se králi.

Pound breach. Násilné vniknutí do ohrady pro zatoulaný dobytek, resp. na místo, kam se ukládají zabavené věci. Trestný čin podle ustanovení common law, jehož skutková podstata spočívá v násilném vniknutí do ohrady pro zatoulaný dobytek, resp. na místo, kam se ukládají zabavené věci s cílem odvést zadržené zvíře, resp. odnést zabavené věci.

Pour acquit. Franc. Ve francouzském právu formule, kterou věřitel připojuje ke svému podpisu, když potvrzuje převzetí (přijetí).

Pour appuyer. Na podporu, na podpoření, k podpoře něčeho.

Pour appuyer nouvelle demande. Na podporu jeho nové žaloby.

Pour autrui. Pro ostatní.

Pour compte de qui il appartient. Franc. Na účet toho, koho se to může týkat.

Pour faire proclamer. Normanská franc. Starodávný writ adresovaný starostovi nebo bailiffovi města nebo obce, aby vydal veřejnou vyhlášku, týkající se nepřistojnosti (rušení veřejného klidu a pořádku) atd.

Pour-over. Ustanovení v poslední vůli, jímž se svěruje majetek do trustu. Také, podobné ustanovení ve smlouvě o trustu, kterým se majetek svěruje do testamentu.

Pour-over trust. Viz Pour-over; Trust.

Pour-over will. Viz Pour-over.

Pourparler. Franc. Ve francouzském právu předběžná jednání, negociace, která vedou ke smlouvě mezi stranami. Podle anglického práva negociace nejsou součástí příští uzavřené smlouvy. Tohoto výrazu se ve stejném smyslu užívá i v mezinárodním právu a v diplomatické praxi.

Pourparty. Dělat *pourparty* znamená rozdělovat a oddělovat pozemky, které případně spoludědicům, a které — před rozdělením — drželi společně a *pro indiviso*.

Pourpresture. Ve starém anglickém právu ohrazení, oplocení; oplocený, zabraný pozemek. To, co bylo učiněno jako nepřipustné zasahování do veřejného, tj. ko-runního majetku (pozemků, silnic apod.), resp. jeho rušení, jednáním spočívajícím v oplocení nebo vystavění něčeho s cílem učinit soukromým to, co má zůstat veřejným. Rozdíl mezi *pourpresture* a rušením veřejného klidu a pořádku („*nuisance*“) je ten, že *pourpresture* představuje útok na *ius privatum* Koruny, zatímco rušení veřejného klidu a pořádku zasahuje *ius publicum*.

Pour seisir terres. Normanská franc. Starodávný writ, na základě kterého Koruna konfiskovala půdu, která patřila manželce zemřelého tenanta (nájemce) této půdy, který ji držel *in capite*, jako její vdovský podíl, pokud se tato žena znovu provdala bez příslušného svolení (Koruny).

Poursuivant. Diplomatský kurýr; královský čili státní posel. V heraldském úřadě nižší funkcionář než herold, který ale plní podobné povinnosti, nazývaný „*poursuivant at arms*“; původně členové královské družiny po dobu bitvy.

Pourveyance. Ve starém anglickém právu ten, kdo zajišťoval obilí, otop, potraviny a jiné potřeby pro královský dům.

Pourveyor, or purveyor. Nákupčí královské domácnosti.

Poverty. Stav chudoby, nouze, nedostatku, bídy; nedostatečnost; nízká úroveň. Viz také Indigent.

Poverty affidavit. Prohlášení chudoby. (Písemné) prohlášení, které činí ten, kdo žádá o veřejnou pomoc, o ustanovení zástupce, o osvobození od soudních poplatků nebo o jiné bezplatné služby nebo výhody, protože z finančních důvodů není schopen za ně zaplatit.

Listina podepsaná pod přísahou, na jejímž základě může soud dovolit, aby osoba jednala před soudem in forma pauperis. Viz např. 28. U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1915; Fed. R. App. P. (Federální pravidla odvolacího řízení), Form 4. Svolení k pokračování procesního postupu podáním odvolání in forma pauperis proti rozhodnutí soudu distriktu k soudu odvolacímu se řídí ustanoveními Fed. R. App. P. 24.

Viz také Pauper's oath.

Power. Moc, síla, rozhodující vliv, potenciál; mocnost, velmoc; pravomoc; právo, oprávnění, nebo schopnost něco dělat (vykonat). Zmocnění, oprávnění vykonat nějaký úkon, který by mohl poprávu vykonat sám zmocnitel. Porter v. Household, Finance Corp. of Columbus, D. C. Ohio, 385 F.Supp. 336, 341.

„Power“ znamená způsobilost nějaké osoby vyvolat změnu existujícího právního vztahu vykonáním nebo nevykonáním daného právního úkonu. Restatement, Second, Agency, § 6; Restatement, Property, § 3.

V užším smyslu znamená slovo „power“ svobodu (právní možnost) nebo oprávnění vyhrazené nějaké osobě a na ni omezené — disponovat nemovitou nebo movitou věcí ve svůj vlastní prospěch nebo ve prospěch jiných, nebo umožňující jedné osobě disponovat právem, které náleží jiné osobě.

Viz také Authority; Beneficial power; Capacity; Concurrent power; Control; Delegation of powers; Donee of power; Enumerated powers; Executive powers; Governmental powers; Judicial powers; Legislative power; Police power; Right.

Appendant nebo appurtenant powers. Připojená (akcesorická) oprávnění; oprávnění, která patří k hlavnímu právu jako služebnost. O tato oprávnění jde tam, kde nabyvatel (držitel) oprávnění má vlastnické právo k půdě a oprávnění má působit zcela nebo zčásti mimo toto vlastnické právo, ale výkonem onoho oprávnění vznikne vlastnické právo, které ovlivní (hlavní) vlastnické právo a interest nabyvatele (držitele) oprávnění.

Collateral powers. Zajišťovací práva; vedlejší oprávnění. Ta oprávnění, na jejichž základě nabyvatel oprávnění nemá ani interest ani vlastnické právo k půdě, která je předmětem oprávnění. Nazývají se také *naked powers*, holá práva.

Constitutional powers. Ústavní práva (pravomoci). Právo jednat v nějaké jednotlivé věci nebo v nějakém druhu věcí, které zahrnuje také větší nebo menší právo volného uvážení, které ústava svěřila několika oblastem nebo oborům vlády, neboli která vyhradila státu. Práva v tomto smyslu se zpravidla dělí na zákonodárná (legislativní), výkonná (exekutivní, správní) a soudní (viz Legislative, executive and judicial powers); dále se pak rozlišují práva, resp. oprávnění vyjmenovaná, či výslovně uvedená, mlčky předpokládaná (implicitní), vlastní, podstatná (inherentní), vyplývající a suverénní.

Commerce powers. Pravomoc regulovat obchod. Oprávnění Kongresu upravovat obchodní styky s cizími státy a mezi státy USA navzájem. Čl. I, § 8, bod 3, Ústavy USA.

Enforcement powers. Prováděcí oprávnění. 13., 14., 15., 19., 23., 24. a 26. Dodatek k Ústavě USA obsahují ustanovení, která říkají asi toto: Kongres bude oprávněn provést ustanovení tohoto článku příslušnými zákony.

Enumerated nebo express powers. Oprávnění výslovně stanovená Ústavou; např. Čl. I, § 8 Ústavy USA.

Implied powers. Mlčky předpokládaná, implicitní oprávnění. Práva, která jsou nezbytná k tomu, aby práva, která jsou dána výslovně, byla dostupná a aby se mohla realizovat, a o nichž je tudíž třeba předpokládat, že jsou součástí záměru či ideje ústavního či vůbec zákonného udělení práv. Viz také *Enforcement powers*, výše; také *Necessary and proper powers*, níže. Viz také *Penumbra doctrine*.

Inherent powers. Vlastní, podstatná (inherentní) práva. Oprávnění, která jsou nutně vlastní státu, právě z důvodu jeho státní funkce; např. správa zahraničních věcí. United States v. Curtiss-Wright Export Corp., 299 U.S. 304, 315, 316, 57 S. Ct. 216, 81 L. Ed. 255. Viz také *Supremacy clause*.

Necessary and proper powers. Nutná a vhodná práva. Čl. I, § 8, bod 18 Ústavy USA dává Kongresu právo „vydávat všechny zákony, které jsou nutné a vhodné pro realizaci výše uvedených práv (totiž práv uvedených v bodech 1 až 17), a všech ostatních práv (pravomocí) propůjčených touto Ústavou vládě Spojených států, jejím orgánům nebo úředníkům.“ Viz také *Penumbra doctrine*.

Preemptive powers. Viz Preemption; Supremacy clause.

Reserve nebo residual state powers. Vyhrazená neboli reziduální práva státu. Práva, která Ústava USA nepřiznává ani Spojeným státům, ani je nevyloučila z pravomocí jednotlivých států USA, jsou vyhrazena jednotlivým státům USA nebo lidu. 10. Dodatek k Ústavě USA.

Resulting powers. Vyplývající práva. Práva, která „vyplývají z celého souboru práv vlády USA a z přirozenosti politické společnosti“. American Ins. Co. v. Canter, 26 U.S. (1 Pet.) 516, 7 L. Ed. 242.

Spending power. Právo vydávat státní prostředky. Právo Kongresu „platit dluhy a zajišťovat společnou obranu a všeobecný blahobyt Spojených států“. Čl. I, § 8, bod 1 Ústavy USA.

Taxing power. Zdaňovací oprávnění. Právo Kongresu „ukládat daně, cla, dávky a poplatky“. Čl. I, § 8, bod 1 Ústavy USA.

Corporate powers. Oprávnění korporací; společná oprávnění. Právo neboli způsobilost jednat (aktivně i pasivně) určitým způsobem nebo v určité věci; např. mít společnou pečeť, razítko, žalovat a být žalován, vydávat interní předpisy, podnikat v nějakém směru nebo vyvíjet určitou činnost.

General and special powers. Obecná a jednotlivá oprávnění. Oprávnění je obecné, jestliže opravňuje ke zcizení pozemků, které jsou jeho předmětem, do plno-právního vlastnictví („in fee“), a to na základě smlouvy, poslední vůle nebo příkazem, a to vůči kterémukoli nabyvateli. Oprávnění je jednotlivé, (1) jestliže jsou předem určeny osoby nebo skupina osob, vůči kterým má být disponováno s pozemky, které jsou předmětem

dotyčného oprávnění, anebo (2) jestliže dotyčné oprávnění dovoluje zcizení vlastnického práva k jednotlivé věci nebo interestu, který je slabší než plnoprávné vlastnictví, a to smlouvou, poslední vůlí nebo příkazem.

General and special powers in trust. Obecná a speciální oprávnění v trustu. Obecné oprávnění je v trustu tehdy, je-li pro případ zcizení oprávnění jako oprávněný k zisku nebo k části zisku nebo k jinému prospěchu ze zcizení určena předem nějaká osoba nebo skupina osob odlišných od dárce (postupitele) oprávnění. Speciální oprávnění je v trustu tehdy, (1) jestliže dispozice nebo příkaz, k nimž toto oprávnění zmocňuje, jsou omezeny tak, že mohou být učiněny jen vůči osobě nebo skupině osob, rozdílných od držitele (tj. nabyvatele) oprávnění, nebo (2) je-li jako oprávněný k zisku z dispozice nebo příkazu, k nimž toto oprávnění zmocňuje, předem určena osoba nebo skupina osob rozdílných od držitele (tj. nabyvatele) oprávnění.

Implied powers. Práva mlčky předpokládaná, implicitní. Práva, která nejsou stanovena výslovně, ale přesto existují, protože jsou nutná a vhodná k uskutečnění nějakého výslovně daného práva. Viz také *Constitutional powers*, výše.

Inherent powers. Vlastní, podstatná, inherentní práva. Práva, která využívá nositel vrozených práv, aniž by je od někoho obdržel. Takovými jsou právo lidu ustavit si formu vlády, právo otce řídit chování svých dětí. Některá z těchto práv jsou upravena zákonem a jejich výkon je zákonem omezen, nicméně zákon je zároveň nepovažuje za práva v technickém smyslu.

„Restatement of Agency“ (Restatement o zastoupení) užívá výrazu „inherent agency power“ pro označení oprávnění zástupce, které nevyplývá ani z pověření (z plné moci), ani ze zdánlivého pověření (viz Authority, *Apparent authority*), ani z pověření, které je překážkou uplatnění práva na žalobu (viz Authority, *Authority by estoppel*), ale pouze ze vztahu mezi zástupcem a zastoupeným, a je dáno na ochranu těch, kdo byli poškozeni zaměstnancem nebo jiným jednatelem nebo v důsledku jednání s ním. Restatement, Second, Agency § 8A.

Ministerial powers. Viz Ministerial.

Naked power. Holé právo. Právo, které je pro obdaraného (nabyvatele) pouze souběžné, vedlejší a bez interestu, a které vzniká tehdy, je-li tzv. cizí osobě (viz Stranger) uděleno pověření disponovat interestem, který předtím neměla, ani jej nezískala prostřednictvím právního instrumentu, na jehož základě právo vzniklo, stejně jako neměla a nemá vlastnické právo.

Power of revocation. Oprávnění vzdát se (vlastnictví). Oprávnění, které spočívá v možnosti vzdát se (vlastního) stávajícího vlastnického práva nebo je omezit.

Powers in gross. Oprávnění k celku (celková, souhrnná). Taková oprávnění, která jejich nabyvateli, který má vlastnické právo k půdě, poskytují právo zřídit taková vlastnická práva, která se nepřipojí k interestu, který je omezen jen na jeho osobu, čili svými účinky tento interest nezasáhne, ale jejich účinky nastanou až po té, kdy jeho vlastnické právo skončí (zanikne).

Real property law. Ustanovení o majetkových právech k nemovitostem. Výraz „power“ zde označuje oprávnění vykonat nějaký úkon týkající se nemovitého majetku, neboli založit vlastnické právo k nemovitému

majetku nebo se jej vzdát, nebo dát příkaz týkající se takového majetku, které vlastník, jenž uděluje nebo vyhrazuje takové oprávnění, by mohl jinak vykonávat sám k jakémukoli účelu. Oprávnění výslovně vyhrazené dárce (zřizovateli, postupiteli) nebo výslovně dané jinému, aby je vykonával vůči pozemku, atd., dané neboli ujednané u příležitosti vzniku takového oprávnění. *Viz také* Power of alienation.

K jiným složeným výrazům, jakými jsou např. Power of appointment; Power of sale; atd. srov. další hesla.

Power coupled with an interest. Oprávnění spojené s interestem. Právo neboli oprávnění učinit nějaký úkon, které je spojeno s interestem vůči předmětu, vůči němuž má být ono oprávnění vykonáno. Liší se od *naked power*, holého oprávnění, které představuje pouhé právo jednat, a které není provázeno interestem nabyvatele oprávnění vůči předmětu tohoto oprávnění. *Ar. v. Burney*, 12 Wash.2d 212, 121 P.2d 350, 355.

Power of acceptance. Oprávnění přijmout, akceptovat. Způsobnost akceptanta uzavřít na základě přijetí podmínek oferty závaznou smlouvu.

Power of alienation. Oprávnění zcizit. Oprávnění prodat, převést, postoupit nebo jinak disponovat majetkovým právem.

Power of appointment. Oprávnění ustanovit (k vlastnictví nebo užívání nemovitého majetku). Oprávnění neboli právo ustanovit, které jedna osoba převede na druhou osobu (která se nazývá „donee“, příjemce, nabyvatel) smlouvou nebo poslední vůlí, totiž oprávnění vybrat a jmenovat toho nebo ty, kdo mají po smrti testátora nebo po smrti příjemce nebo po té, kdy zanikne nějaké dnes existující právo nebo interest, obdržet majetek nebo výnos z něj nebo z kapitálu a užívat jej.

Oprávnění ustanovit může být podle podmínek, které stanovil ten, kdo oprávnění udělil, vykonáno smlouvou nebo poslední vůlí; obecně se definuje jako oprávnění, jež bylo někomu dáno proto, aby disponoval majetkem (věcí) nebo interestem k němu (k ní), který byl udělen osobě rozdílné od příjemce (nabyvatele) oprávnění. *Ve vč. Conroy's Estate*, 67 C.A.3d 734, 136 Cal. Rptr. 807, 809.

Oprávnění jsou: *collateral*, tj. vedlejší či nepřímá, která jsou dána tzv. cizím osobám, to jest osobám, které nemají ani současně ani budoucí vlastnické právo nebo interest k půdě. Tato oprávnění se také označují jen jako „*collateral*“, neboli oprávnění, která nejsou spojena s interestem, anebo oprávnění, která nejsou interesty. Anebo existují oprávnění, která se týkají půdy. Říká se jim „*appendant*“ nebo „*appurtenant*“, připojená, protože jsou nerozlučně spojena s vlastnickým právem omezeným na toho, komu byla tato oprávnění dána. Tudiž, tam, kde je doživotní vlastnické právo omezeno na nějakou osobu s oprávněním zřídit nájem, pak takto poskytnutý nájem může působit zcela mimo doživotní vlastnické právo strany, která ono oprávnění vykonává, a v každém případě musí takto poskytnutý nájem působit po dobu jejího života mimo její vlastnické právo. Musí být vytvořeno takové vlastnické právo, které bude připojeno k interestu, který jí byl skutečně udělen. Pak ještě existují oprávnění, která se nazývají „*in gross*“, oprávnění k celku (celková, souhrnná); o taková oprávnění jde tehdy, jsou-li dána osobě, která měla interest k majetku na základě splnění smlouvy, která ono oprávnění založila, anebo osobě, která sice obdržela vlastnické právo na základě smlouvy, ale tato smlouva jí umož-

nila vytvořit jen takové vlastnické právo, které nebude spojeno s interestem, který je omezen jen na dotyčnou osobu. Z toho plyne, že o oprávnění zvané „*in gross*“ jde v případě, kdy ten, kdo byl uveden do plnoprávného vlastnického držení, převede své vlastnické právo na jiného (resp. na jiné osoby), a zachová si přitom jen jednotlivé oprávnění.

Mezi obecnými oprávněními (*general powers*) a oprávněními jednotlivými (*particular powers*) existuje významný rozdíl. Obecným oprávněním rozumíme právo ustanovit o majetku, a to vůči komukoli, pro koho se příjemce (tj. nositel) oprávnění rozhodne, včetně sebe sama a svého majetku. Jednotlivým oprávněním se rozumí to, že příjemce (tj. nositel) oprávnění je omezen na nějaké předměty stanovené ve smlouvě nebo v poslední vůli, které jeho oprávnění založily.

Obecné oprávnění je beneficiální, užitkové (*beneficial*) tehdy, pokud nikdo jiný než příjemce (tj. nositel) oprávnění nemá — podle podmínek stanovených při vzniku oprávnění — interest, pokud jde o výkon oprávnění. Obecné oprávnění je v trustu (*in trust*), jestliže je nějaká osoba nebo skupina osob, rozdílných od příjemce (tj. nositele) oprávnění, označena jako oprávněný k zisku nebo jeho části nebo k jinému prospěchu ze zcizení.

Jestliže oprávnění ustanovit v rámci skupiny osob vyžaduje, aby každá z nich měla svůj podíl, pak se toto oprávnění označuje jako „*distributivní*“ („*distributive*“) nebo „*nevylučné*“ („*non-exclusive*“); pokud opravňuje, ale nepřikazuje, k výběru jedné nebo dvou z nich, označuje se jako „*vylučné*“ („*exclusive*“) oprávnění a je také „*distributivní*“; oprávnění, které zmocňuje ustanovit určitý počet osob ze skupiny, ale nikoli všechny, je oprávnění pouze „*vylučné*“, nikoli však „*distributivní*“. Oprávnění, které zmocňuje jeho nositele, aby buď dal celek jednomu z několika nebo jej rozdělil rovným dílem mezi některé z nich, které vybere (přičemž není oprávněn dát jednomu větší díl než jiným), se nazývá „*smíšené*“ („*mixed*“).

Pokud jde o důsledky oprávnění ustanovit pro daň z nemovitostí a daň z darování, viz I.R.C. (Daňový zákoník) §§ 2041 a 2514.

Viz také General power of appointment; Illusory appointment; Limited power of appointment.

Special power of appointment. Jednotlivé oprávnění ustanovit. Ustanovit oprávnění, které nemůže být vykonáno ve prospěch nabyvatele (nositele) oprávnění ani jeho majetku, ale jen ve prospěch identifikovatelné (identifikovatelných) osoby (osob) rozdílné (rozdílných) od nabyvatele (nositele) oprávnění. *Viz také* Limited power of appointment.

Testamentary power. Oprávnění testatční. Oprávnění ustanovit, které lze vykonat pouze poslední vůlí (to jest v případě smrti držitele).

Power of attorney. Plná moc zástupce. Listina, kterou jedna osoba, totiž zastoupený, ustanovuje jinou osobu svým zástupcem a dává jí oprávnění vykonat určité úkony nebo určitý druh úkonů jménem zastoupeného a v jeho zájmu. *Complaint of Bankers Trust Co.*, C. A. Pa., 752 F.2d 874, 885. Listina zmocňující jednu osobu, aby jednala jako zástupce neboli zmocněnec druhé osoby. Protože zástupce jedná vlastně na místě zastoupeného, zaniká jeho oprávnění smrtí zastoupeného ex lege. Takové (zástupčí) oprávnění může být buď generální (plné, úplné) nebo speciální (omezené).

Durable power of attorney. Stálá plná moc, stálé zástupčí oprávnění, trvalé zmocnění. O takové oprávnění jde tam, kde někdo vykonává zmocnění, jehož účinnost není závislá na právní způsobilosti zástupce. *Uniform Probate Code* (Jednotný dědický zákoník) § 5—501.

Power of disposition. Právo disponovat; dispoziční oprávnění. Každé dispoziční oprávnění se považuje za absolutní, a proto nositel takového oprávnění může po dobu svého života disponovat celým předmětem svého plnoprávného vlastnictví ve svůj vlastní prospěch; podle zákonných ustanovení některých států USA se obecné nebo beneficiální (užitkové) oprávnění majitele disponovat po dobu svého života nebo po dobu delší svým dědičným majetkem považuje za absolutní. *Viz* Power of appointment.

Power of sale. Oprávnění prodat. Klauzule, která se pravidelně uvádí v zástavních listinách a ve smlouvách o zřízení trustu, která poskytuje zástavnímu věřiteli nebo trustee-mu oprávnění, aby v případě, že ve splácení takto zajištěného dluhu dojde k závadám, notifikoval a prodal zastavený majetek (zastavenou věc) ve veřejné dražbě (aniž požádá soud o přivolení), jako věřitel se uspokojil z čistého zisku, převedl majetek (věc) smlouvou na nabyvatele, vrátil případný zbytek zástavnímu dlužníkovi, a tak úplně zbavil dlužníka jeho vlastnického práva bez jakéhokoli práva na náhradu.

Power of termination. Oprávnění ukončit, vypovědět. Interest ponechaný převodci nebo testátorovi po uzavření smlouvy nebo po (učinění) příkazu, jejichž předmětem byl majetek (věc) v právoplatném vlastnictví (fee simple), bylo-li kontrahováno nebo testováno pod podmínkou dalšího nebo podmíněného vlastnictví, např. „*A-ovi* pod podmínkou, že věc bude využita pro církevní účely“. Pokud dotyčná věc už není pro církevní účely užívána, může převodce podat žalobu pro porušení smluvních podmínek. Tady ovšem k navrácení věci nedochází automaticky; je třeba podat žalobu.

P.P. Zkratka pro „*propria persona*“, tj. v jeho osobě, on sám vlastní osobou, a pro *per procuracion* (*viz tam*).

P.P.I. *Policy proof of interest*, pojistný důkaz interestu, to jest: v případě ztráty (škodné události) se pojistná smlouva považuje za dostatečný důkaz interestu.

Practicable, practicably. (Prakticky) použitelný, upotřebitelný; dosažitelný; možný; schůdný, sjízdný, přístupný; skutečný, reálný, otvíratelný. Možné, prakticky uskutečnitelné je to, co může být učiněno, uděláno, vykonáno nebo provedeno, uskutečněno; to, co je splnitelné (vykonatelné), uskutečnitelné (proveditelné), možné; adverbium „*practicably*“ znamená „*možným způsobem*“. V pojištění odpovědnosti je stanoveno, že dojde-li k nehodě, sdělí to pojištěný nebo v jeho zastoupení někdo jiný písemně pojištníkovvi (pojišťovně) nebo jeho pověřenému zástupci, jakmile to bude možné — totiž jakmile to vzhledem k okolnostem bude prakticky proveditelné (uskutečnitelné). *Frey v. Security Ins. Co. of Hartford*, D. C. Pa., 331 F. Supp. 140, 143.

Practice. Praxe; obvyklý způsob jednání; provozování svobodného povolání, praktika; obvyklá metoda; zvyk, úzus; usance; právní postup; prováděcí předpis, směrnice aj. Opakující se neboli zvykové, navyklé jednání; obvyklé (vrožené) konání; série, řada úkonů téhož druhu. Využití vědy pro potřeby lidí. Výkon, provozování povolání.

Obvyklý právní postup soudu, jehož cílem je vynucení práv nebo náprava křivd, na rozdíl od hmotného

práva, které dává oprávnění a zakazuje škodit. Způsob neboli řád zahájení a vedení soudního řízení na základě žaloby nebo jiného soudního jednání, jednotlivými po sobě následujícími stadii až do konce, v souladu s pravidly a principy stanovenými zákonem nebo směrnici a soudními precedenty. Tímto výrazem se označuje jak řízení ve věcech trestních, tak řízení civilní, jak řízení podle ekvity, tak řízení podle práva, jak obhajoba, tak obžaloba v kterémkoli řízení. *Wells Lamond Corp. v. Bowles*, Em. App., 149 F.2d 364, 366.

Practice of law. Právní praxe. Provádění (či poskytování) služeb, které vyžadují znalost a aplikaci právních principů a právní odbornosti, jehož účelem je prospět zájmům jiného a s jeho souhlasem. *R. J. Edwards, Inc. v. R. L. Hert*, Okl., 504 P.2d 407, 416. Nespočívá jen ve vystupování před soudem nebo v poskytování rad a porad a ve vykonávání činnosti souvisejících s různými formami vedení sporu; zahrnuje i přípravu procesních přednesů a jiných vystoupení v rámci soudního řízení na základě žaloby a jiných, zvláštních řízení, a v širším smyslu zahrnuje i právní rady a porady i přípravu právních listin, zakládajících práva a závazky. *Washington State Bar Ass'n v. Great Western Union Federal Sav. and Loan Ass'n*, 91 Wash.2d 48, 586 P.2d 870. Ten, kdo vykonává právní praxi tak, že provozuje (vede) kancelář, kdy vystupuje jako právní zástupce, advokát, užívá papíru s hlavičkou, kde je uveden jako právní zástupce (advokát), radí klientům v právních záležitostech, jedná se zástupcem protistrany o věci, která je předmětem dosud nerozhodnutého sporu, a stanoví a inkasuje honorář (palmáre) za služby poskytnuté jeho spolupracovníkem. *State v. Schumacher*, 214 Kan. 1, 519 P.2d 1116, 1127.

Practice of medicine. Lékařská praxe. Léčení poškození a zjišťování, resp. odhalování příčin a povahy nemocí, aplikování léčebných prostředků, popřípadě předepisování potřebných postupů.

Practice acts. Procesní zákony (předpisy). Zákony, jimiž se řídí činnost a procesní postup soudů (např. *Titul 28, United States Code, Zákoník Spojených států*). Tyto zákony jsou zpravidla doplněny procesními pravidly (např. *Fed. Rules of Civil Procedure, Federální pravidla civilního řízení*).

Practice court. V anglickém právu soud připojený k soudu Královny lavice, který projednával a rozhodoval obecné věci obchodní a řádné návrhy na writy na vydání soudního příkazu (*of mandamus*), zákazu apod. Obvykle se nazýval „*bail court*“. Byl považován za jeden z nižších soudů Královny lavice. *Viz také* Moot court.

Practices. Praktika, praxe. Řada úkonů (jednání) podobného druhu nebo v tomtéž zaměstnání.

Practitioner. Praktik, profesionál, odborník; provozovatel svobodného povolání. Ten, kdo vykonává nějakou činnost v některém oboru umění nebo povolání, na rozdíl od toho, kdo takové činnosti vyučuje. *Viz* Practice.

Praeceptores. Lat. Ve starém anglickém právu mistr, učitelé. Dříve se tak nazývali vedoucí úředníci Kancléřského soudu (kancléřství), protože řídili vypracovávání opravných (remedurních) writů.

Praeceptories. Ve feudálním právu druh benefícia, obroč, jehož název byl odvozen z toho, že jej drželi významní templáři, jejichž význačnost stanovil velmistr a které označil „*Praeceptores Templi*“.

Praecepta. (Příkaz.) Lat. V procesním právu originální (vstupní) writ, vydávaný ve dvou podobách: buď příkazoval odpůrci, aby něco požadovaného vykonal, anebo aby prokázal důvod, proč to nevykonal. Zároveň obsahuje příkaz soudnímu úředníkovi, aby vykonal vydaný rozsudek. Yazoo & M.V.R. Co. v. Clarksdale, 257 U.S. 10, 42 S. Ct. 27, 66 L. Ed. 104.

Listina, v níž jsou uvedeny podrobnosti (jednotlivé body) writu. Vyhotovuje se v úřadě, který požadovaný writ vydává. Také příkaz vydaný písemně a pod pečeti adresovaný soudnímu úředníkovi, a požadující po něm, aby vydal konkrétní writ.

Praecepta quod reddat. Příkaz, aby vydal (příkaz na vydání). Writ příkazující odpůrci, aby navrátil držbu půdy; užívalo se ho při zahájení soudního vymáhání podle common law.

Praecepta, tenant to the. Ten, kdo měl v držení nemovitý majetek prostý závazků (svobodný statek), a vůči němuž tenant in tail (viz *Tenant in tail*) podal *praecipere* (viz *tam*), aby svůj majetek vymohl.

Praecipitium. Trest spočívající ve shoení z výšky.

Praeco. Lat. V římském právu herold neboli vyvolávač.

Praecognita. To, co je třeba nejprve znát, aby bylo možné pochopit něco, co následuje.

Praedia. V kontinentálním právu pozemky; nemovitý majetek; državy; jmění; statky. Viz *Praedium*.

Praedia bellica. Kořist, válečná kořist, lup. Majetek získaný ve válce.

Praedial. Pozemkový; týkající se pozemku. To, co přímo vychází z pozemku. Např. obilí všeho druhu, seno, dřevo, ovoce, tráva apod.

Praedial servitute. Pozemková služebnost. Právo, které jednomu pozemku poskytuje prospěch z druhého pozemku a které svědčí každému držiteli oprávněného, panujícího pozemku vůči držiteli pozemku povinného, sloužícího. Předpokládá vždy dva pozemky (dvě *praedia*), patřící různým majitelům; jeden, který je služebností omezen, zavázán, a jenž se nazývá „*praedium serviens*“, a druhý, který má z této služebnosti prospěch a který se nazývá „*praedium dominans*“.

Praedial tithes. Desátky z polí a úrody. Ty, které vycházejí pouze a přímo z půdy, jako obilí všeho druhu, chmel, seno, dřevo, ovoce, tráva.

Praedia stipendiaria. V kontinentálním právu provinční půda náležející římskému lidu, státu.

Praedia tributaria. V kontinentálním právu provinční půda náležející císaři.

Praedictus. Lat. Předpovězený; vyhlášený; svrchu řečený. V kontinentálním soudním řízení ze tří slov, totiž „*idem*“, „*praedictus*“ a „*praefatus*“, „*idem*“ zpravidla označovalo žalobce čili navrhovatele, „*praedictus*“ označovalo žalovaného nebo držitele, obce, města nebo země, a „*praefatus*“ jmenovitě uvedené osoby, které ale nebyly žalobci (*actors*) ani stranami vůbec. V angličtině se namísto těchto slov užívá obecných výrazů „*said*“ nebo „*aforsaid*“.

Praedium. Lat. V kontinentálním právu půda, pozemek; nemovitost; država; část nemovitého (pozemkového) majetku.

Praedium dominans. V kontinentálním právu označení nemovitosti, které slouží služebnost; panující pozemek.

Praedium serviens. V kontinentálním právu označení nemovitosti, která je povinna služebností vůči jiné nemovitosti; služební pozemek.

Praedium servit praedio. Pozemek slouží pozemku (totiž: služebností nejsou osobními právy: jsou to práva spojená s držním panujícího pozemku).

Praedium urbanum. V kontinentálním právu stavby vůbec nebo stavby určené k obývání (bydlení) a užitku lidí, ať ve městě či na venkově. (*Poznámka překl.: zpravidla se překládá „městské pozemky“.*)

Praedo. Lat. V římském právu lupič, zloděj.

Praefatus. Lat. Svrchuřečený. Někdy se zkracuje na „*praefat*“ a na „*p. fat.*“.

Praefecturae. V římském právu přemožená a podrobná města řízená úředníkem zvaným „*praefect*“, který byl někdy volen lidem, jindy jmenován pretorem.

Praefectus vigilum. Lat. V římském právu velitel noční stráže. Jeho pravomoc se vztahovala na trestné činy proti veřejnému pořádku, klidu a rovněž na trestné činy krádeže; mohl však ukládat jen mírnější tresty.

Praefectus villae. Starosta města.

Praefine. Poplatek, který se platil za vydání writu na náhradu škody z porušení smlouvy, a při vymáhání pokut před tím, než byla pokuta zaplacená.

Praejuramentum. Ve starém anglickém právu přípravná, popř. předběžná přísaha.

Praelegatum. Lat. V římském právu závdavek, záloha na celý podíl nebo na část podílu, k němuž byl určitý dědic z dědictví oprávněn; v podstatě odpovídá tomu, co se v anglickém a americkém právu označuje výrazem „*advancement*“.

Praemium. Lat. Odměna, náhrada, prémie; kompenzace. *Praemium assecurationis*, kompenzace, vyrovnání z pojištění; pojištná prémie.

Praemium emancipationis. V římském právu odměna, náhrada nebo kompenzace, kterou kdysi mohl otec požadovat za propuštění (emancipaci) svého dítěte, v rozsahu jedné třetiny odděleného vlastního majetku dítěte, který však dítě nezískalo od otce.

Praemium pudicitiae. Cena čistoty, neposkvrněnosti, čili náhrada za její ztrátu. Tohoto výrazu se někdy používalo pro označení slibů a jiných závazků učiněných ve prospěch svedené ženy. Někdy se užíval také výraz „*praemium pudoris*“.

Praemunire. Ve starém anglickém právu trestný čin proti králi a jeho vládě; nebyl trestán smrtí. Nazýval se tak podle slov writu, který se vydával při přípravě trestního řízení: „*Praemunire facias A. B. quod sit coram nobis*“ atd., totiž: „Varujte A.B., že před nás předstoupí, aby se zodpovídal z obvinění, které proti němu bylo vzneseno“. Smyslem zákonů, které tento trestný čin upravovaly a stanovily jeho následky, z nichž první byl přijat v třicátém prvním roce vlády Eduarda I., bylo vyrovnat se se snahami papeže o nadvládu v Anglii; základ skutkové podstaty trestného činu zvaného „*praemunire*“ spočíval v přivádění cizí moci do království, vytváření *impéria v impériu*, a to poslušností papežskému předvolání k soudu, což ústavně náleželo pouze králi. Tresty za *praemunire* se později používaly i pro jiné „odporné“ (opovržením hodné) trestné činy. 4 Bl. Comm. 103–117.

Praenomen. Lat. Rodné, křestní jméno. První ze tří jmen, jimiž se Římané zpravidla pojmenovávali. Označovalo fyzickou osobu a zpravidla se psalo jen jediným písmenem — A. pro Aulus, C. pro Gaius atd.

Praepositus. Ve starém anglickém právu úředník podle své pravomoci nejbližší aldermanovi (radnímu, konšelovi) hundredu, nazývanému „*praepositus regius*“ nebo hospodářský správce jmění, označovaný jako „*wicnere*“.

Také ten, jehož potomci byli určeni podle starých církevních předpisů.

Praepositus villae. Městský konšabl čili nižší policejní úředník.

Praepropera consilia raro sunt prospera. Ukvapené rady jsou zřídka prospěšné.

Praescriptio. Lat. V kontinentálním právu ten způsob nabytí, kdy se někdo stane vlastníkem věci tím, že ji po dlouhou dobu držel jako svou vlastní; vydržení. Původně se odlišovalo od „*usucapio*“ (viz *tam*), ale za císaře Justiniana došlo k jejich spojení (do jediného institutu).

Praescriptio est titulus ex usu et tempore substantiam capiens ab auctoritate legis. Promlčení je titulem v důsledku zákona, a své účinky odvozuje z užívání a času.

Praescriptio et executio non pertinent ad valorem contractus, sed ad tempus et modum actionis instituendae. Promlčení a exekuce neovlivní platnost smlouvy, ale čas a způsob podání žaloby.

Praescriptiones. Lat. V římském právu určitá slova (stanovené podoby) vložená do *formulí*, ve kterých se vyjadřoval žalobní nárok (*intence*); a protože tato slova ve *formulí* zaujímal přední místo, nazývala se tak, jak uvedeno, to jest předpoklady (podmínky) *předcházející* nároku. Např. v žalobě na zaplacení nedoplatků ročního nájmu předcházela nároku slova „protože roční nájem je splatný a nebyl zaplacen“, popřípadě slova podobného smyslu („*cujus rei dies fuit*“).

Praesentare nihil aliud est quam praesto dare seu offere. Odevzdat neznamena víc, než dát nebo nabídnout na místě.

Praesentia corporis tollit errorem nominis; et veritas nominis tollit errorem demonstrationis. Přítomnost těla (předmětu) odstraňuje omyl ve jméně; pravda o jméně odstraňuje omyl v popisu.

Praeses. Lat. V římském právu představený, místodržící. Nazýval se „*nomen generale*“; zahrnoval pro-konsuly, legáty a všechny ty, kdo spravovali provincie.

Praestare. Lat. V římském právu „*praestare*“ znamenalo konat, činit dobro, a ve spojení se slovy „*dare*“, „*facere*“, „*oportere*“ označovalo závazky osobní povahy, na rozdíl od práv věcných (reálných).

Praestat cautela quam medela. Předcházení (nemo) je lepší než (její) léčení.

Praesumatur pro justitia sententiae. Domněnka má svědčit ve prospěch spravedlivého rozsudku.

Praesumitur pro legitimatione. Platí domněnka, že rozsudek je spravedlivý.

Praesumitur pro negante. Platí domněnka, že pravdu má popírající (zapírající, odporující). Pravidlo Sněmovny lordů, je-li rovnost hlasů vyslovujících se k návrhu.

Praesumptio. Lat. Domněnka, presumpce. Také: neoprávněné rušení držby nebo protiprávní ujetí se (odnětí) nějaké věci.

Praesumptio, ex eo quod plerumque fit. Domněnka povstává z toho, k čemu obvykle dochází.

Praesumptio fortior. Rozhodná, silná domněnka; skutková domněnka, která má právo na značný význam (váhu). Domněnka, která je pro soud rozhodná, určující, pokud jde o jeho názor na tvrzenou skutečnost, aniž však vylučuje názor o možnosti, že skutečnost byla jiná; její účinek spočívá v tom, že přesouvá důkazní břemeno na opačnou stranu, a nebude-li tento důkaz učiněn, bude se mít za to, že domněnka je pravdivá. Viz *Presumption*.

Praesumptio hominis. Skutková domněnka. Domněnka o člověku, jednotlivci; to jest přirozená domněnka, která není omezena přísnými pravidly.

Praesumptio juris. Právní domněnka neboli domněnka o právu, to jest taková domněnka, v níž právo předpokládá existenci něčeho, dokud se neprokáže opak; podminěná, neprůkazná či vyvratitelná domněnka.

Praesumptio juris et de jure. Právní domněnka o právu; domněnka, o níž právo nepřipouští důkaz opaku; rozhodující (přesvědčivá, nezvratná), konkluzivní či nevyvratitelná domněnka.

Praesumptio muciana. V římském právu právní domněnka, podle níž se má za to, že vše, co má manželka, jí daroval manžel, a nenabyla toho tedy odjinud; tato domněnka byla připuštěna pouze v případech pochybnosti a platila, dokud nebyl prokázán opak.

Praesumptiones sunt conjecturae ex signo verisimili ad probandum assumptae. Domněnky jsou dohady z pravděpodobných známek přijaté pro účely dokazování.

Praesumptio violenta plena probatio. Silná domněnka je přesvědčivým důkazem.

Praesumptio violenta valet in lege. Silná domněnka je pro právo platná, významná.

Praeteritio. Lat. Pominout nebo opomenout. Toto slovo v římském právu označovalo jednání testátora, jímž vyloučil určitého dědice z nástupnictví tím, že jej pominul mlčením, tj. ani jej neustanovil dědicem ani jej formálně nevydělil.

Praetextu liciti non debet admitti illicitum. Pod záminkou dovoleného nelze páchat nedovolené.

Praetextus. Lat. Předstíraný důvod, záminka, výmluva; předstírání nebo (klamně) zdání. *Praetextu cuius*, pod záminkou (něčeho).

Praetor. Lat. V římském právu úředník města Říma, který byl hlavou soudního úřadu s širokou ekvitní pravomocí.

Praetor fidei—commissarius. V kontinentálním právu zvláštní prétor, jehož úkolem bylo rozhodovat ve věcech trustů čili *fidei—commissu*.

Praetorian law. Viz *Lex praetoria*.

Praevicator. Lat. V kontinentálním právu ten, kdo zraňuje svého svěřence nebo kdo jedná vůči svému svěřenci nepoctivě. Advokát, který pomáhá protistraně, čímž zraňuje věc svého klienta.

Pragmatica. Ve španělském koloniálním právu příkaz vydaný panovníkem; od institutu zvaného *cedula* se liší jen formou a způsobem promulgace.

Prairie. Prérie. Rozsáhlá oblast rovinatá nebo zvlněná země, bez stromů, pokrytá drsnou travou, a zpravidla se vyznačující úrodnou půdou.

Pratique. Volný styk, uvolnění styku, právo volného styku, povolení k přistání; zrušení karantény; osvědčení o zrušení karantény. Povolení dané veliteli plavidla vjždět do přístavů země (která povolení vydala) nebo jednat s obyvateli přístavu (kterého se povolení týká) o zrušení karantény nebo o vydání zdravotního pasu (bez nálezu).

Praxis. Lat. Užívání; praxe.

Praxis judicum est interpres legum. Činnost soudců spočívá ve výkladu zákonů.

Prayer. Prosba, žádost; prosebník, žadatel aj. Prosba obsahující žalobu podle ekvity, aby soud udělil (poskytl) proces, pomoc nebo podporu (právní pomoc, právo na žalobu), kterou si navrhovatel přeje. V širším smyslu se tohoto výrazu také používá pro označení té části ekvitní žalobní žádosti („bill“), která takovou prosbu obsahuje. Podle moderních pravidel soudního řízení již právní zástupce strany neprosí o právní pomoc, ale spíše o ni žádá. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 8(a).

Prayer for relief. Prosba o právní pomoc, o žalobu; žalobní petit. Ta část návrhu (přesněji zvaná „demand for relief“, žádost o právní pomoc) v civilním soudním řízení, v níž se uvádí, o jakou právní pomoc žalobce žádá nebo jakou náhradu škody žalobce pro sebe považuje za oprávněnou. Tato část je nezbytnou součástí žaloby (návrhu). Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 8(a).

Prayer of process. Prosba o proces (o procesní postup). Petice, již končí ekvitní žaloba, a která má ten účinek, že může být vydán writ na předvolání k soudu proti odpůrci, který jej nutí, aby se pod přísahou zodpovídal ze všeho, z čeho byl v žalobě obviněn.

Pray in aid. Prosit o pomoc. Ve staré anglické soudní praxi volat o pomoc. V žalobách in rem může tenant (vazal, nájemce) pray in aid čili volat, žádat o pomoc jiného, aby mu pomohl jednat před soudem, protože jeho vlastní vlastnické právo (vlastnické postavení) je slabé nebo nedostatečné.

V současné anglické soudní praxi tento výraz označuje obvyklý způsob jednání právního zástupce v soudním řízení, jehož se účastní několik stran, který spočívá v tom, že žádá prospěch pro svého klienta na základě argumentu, který použil jiný zástupce pro svého klienta.

Preamble. Preambule, předmluva, úvod, úvodní slovo. Klauzule na začátku ústavy nebo zákona, která vysvětluje důvody jejich přijetí a cíle, které mají být (jejich prostřednictvím) dosaženy. Obecně vzato je preambule prohlášením zákonodárského sboru, které obsahuje odůvodnění jednotlivých částí zákona, jež má napomoci při výkladu jeho jednotlivých ustanovení, která uvozuje. Griffith v. New Mexico Public Service Comm., 86 N.M. 113, 520 P.2d 269, 271. Nicméně preambule se nepovažuje za esenciální část zákona a rovněž se jí nepřiznává právní závaznost. Portland Van & Storage Co. v. Hoss, 139 Or. 434, 9 P.2d 122, 126.

Preappointed evidence. Předem určené, stanovené dokazování. Takový druh a stupeň dokazování, předem stanovený (např. zákonem), který je nezbytným předpokladem důkazu určitých skutečností nebo stanovení určitých prostředků. Na rozdíl od *casual* evidence, ná-

hodného dokazování, které jen přirozeně vychází z okolností případu.

Preaudience. Právo být vyslechnut dříve než někdo jiný, přednostně. Privilegium, které v Anglii náleží advokátní komoře, sboru soudních obhájců („bar“), jehož členové mají právo být vyslechnuti v pořadí daném jejich postavením (hodností), na jehož počátku je „Attorney General“ a „Solicitor General“, a „Queen’s Counsel“, a které končí barristery.

Prebend. Obročí, beneficium, prebenda. V anglickém církevním právu — stipendium udělované v katedrálních církvích; také, ale nesprávně: prebendář, titulární kanovník. Prostá prebenda spočívá pouze v důchodu, prebenda s důstojností zahrnuje i určitou pravomoc s ní spojenou. Výraz „prebend“ se často zaměňuje se slovem „canonicate“, nicméně existuje mezi nimi rozdíl: „prebenda“ je stipendium udělené duchovnímu s ohledem na jeho působení a činnost v církvi, zatímco „canonicate“ je spíše titul neboli duchovní hodnost, jež může existovat i nezávisle na nějakém stipendiu.

Pevně stanovená část důchodu a příjmů katedrální církve, která je určena k zaopatřování prebendářů.

Prebendary. Prebendář; titulární kanovník. Církevní hodnostář, který slouží v katedrálním sboru, a který za to dostává stanovený důchod neboli stipendium z příjmů nebo dotací katedrály.

Precariae preces. Ve starém anglickém právu každodenní práce, kterou tenanti (vazalové, nájemci) určitého manství byli povinni odvádět svému lordovi v době žní. *Magna precaria* — velký neboli všeobecný den žní (dožínky).

Precarious. Nejistý, nezaručený, pochybný; osidný, všelijaký, vratký, vachrlatý, tisnivý, zoufalý, povážlivý, choulostivý, překerní; nebezpečný, riskantní; poskytovaný z vůle jiného, závislý na vůli jiného aj. Takový, který je třeba vrátit nebo vydat na pouhou žádost čili požádání druhého; tudíž takový, který někdo drží a nechává si jej z milosti či trpění a se svolením; v širším smyslu také: pochybný, nejistý, nebezpečný, vetchý nebo křehký, slabý nebo omezený.

Precarious loan. Půjčka závislá na vůli druhého; (výprosa). Předání (věci, peněz) na základě smlouvy o půjčce, která však nemá trvat po určitou stanovenou dobu, ale může být kdykoli odvolána podle pouhé vůle a přání půjčitele (např. vypověditelná půjčka). Půjčka, jejíž splatnost je pochybná nebo nejistá. Nesplněná půjčka.

Precarious possession. Prekerní držba. V moderním kontinentálním právu držba je „prekerní“, tehdy, jestliže někomu náleží pouze do té doby, kdy ji oprávněný podle svého uvážení vypoví.

Precarious right. Prekerní právo. Právo, které vlastník věci převede na jiného, aby věci užíval (a požíval), dokud se vlastník nerozhodne, že ji chce vrátit zpět.

Precarious trade. Prekerní obchod. V mezinárodním právu takový obchod, který může provozovat neutrální subjekt mezi dvěma válčícími státy jen na základě jejich svolení a v jeho mezích.

Precarium. Lat. V kontinentálním právu dohoda, kterou jeden dovoluje druhému, aby užíval věci nebo vykonával právo bezplatně až do odvolání. Vypůjčitel tak získá, s výjimkou určitých případů, právoplatnou držbu věci. Půjčitel může požadovat vrácení věci kdykoli, a to i v případě, že ji vypůjčitelé půjčil na určitou dobu.

Precatory. Prosebný, obsahující žádost. Takový, který má povahu přání, žádosti nebo naléhavé prosby; poskytující nebo obsahující doporučení nebo radu nebo vyjadřující přání, nikoli však jasný příkaz nebo směrnicí.

Precatory trust. Přání vyslovené v listině o trustu. Trust založený určitými slovy, která vyjadřují spíš naléhavou prosbu a přivolení než příkaz a jistotu (určitost). Příkladem takových slov, která soudy považují za dostačující k tomu, aby založila trust, jsou např. „wish and request“, „have fullest confidence“, „heartily beseech“ apod. Viz Trust.

Precatory words. Přání vyslovené v závěti. Slova naléhavé prosby, žádosti, přání nebo doporučení obsažená v poslední vůli, na rozdíl od výrazů přímých a příkazujících. Slova neboli výrazy v listině o trustu nebo v poslední vůli, která jsou pouze prekatorní, nemají za následek převod majetku (věci). K němu je zapotřebí příkazu nebo rozkazu.

Precaution. Předběžný zákrok, opatření; opatrnost, obezřetost, ostražitost, bdělost. Předběžné jednání; prokázaná předvidavost; péče zaměřená především na předcházení škodám a na zajištění dobrého výsledku; nebo opatření učiněné předem (napřed); aktivní předvidavost, která má napomoci vyvarovat se možným problémům, náhodám, odpovědnosti a zajistit dobré výsledky. Rincón v. Berg Co., Tex. Civ. App., 60 S.W.2d 811, 813.

Precedence or precedency. Přednost; priorita, prvenství; přednostní právo, pořadí, precedence. Jednání nebo stav předcházení, přednosti; zajištění místa. Právo zastávat první místo v určitém pořadí. Viz také Preference; Precedent; Priority.

Precedence, patent of. Privilegium přednosti. Ve starém anglickém právu dar Koruny těm barristerům, o nichž se domnívala, že je správné je odměnit takovým označením hodnosti, které je opravňovalo k takovému postavení a přednostnímu právu, jak jim je přiznávala dotyčná privilegia.

Precedent. Precedens, precedent; soudní rozhodnutí závazné i pro budoucnost. To, co už někdy bylo, co už se někdy stalo, předchozí případ; tradice, zvyk; vzor, model, záminka. Rozhodnutý případ čili soudní rozhodnutí, jež má být příkladem a autoritou pro identický nebo podobný případ, který bude projednáván později, neboli pro podobnou právní otázku. Soudy usilují o to, aby rozhodovaly na základě principů přijatých v předchozích případech. Dřívější případy, které jsou blízké ve skutkových okolnostech a právních principech tomu případu, který je právě projednáván, se nazývají precedenty. Právní pravidlo přijaté poprvé soudem pro určitý typ případu a poté platné (rozhodné) pro rozhodování podobných případů. Viz také Stare decisis.

Způsob chování jednou přijatý, který může být vodítkem pro chování příští. Viz Custom and usage; Habit.

Precedent condition. Předchozí podmínka. Taková podmínka, kterou je třeba splnit nebo vykonat dříve, než může být vlastnické právo uděleno (převedeno) nebo rozšířeno. Viz Condition.

Precedents sub silentio. Tiché precedenty. Ustálený způsob jednání, s nímž jsou všichni srozuměni, realizovaný nepřetržitě, trvale, byť bez opory v právních rozhodnutích.

Prece partium. Pokračování soudního řízení na základě dohody obou stran.

Precept. Příkaz, writ, (písemný) rozkaz (zatykač), soudní předvolání (obsílka). Příkaz nebo směrnice (nařízení), který vydá některý orgán vůči státnímu úředníkovi nebo sboru státních úředníků, který jemu nebo jim přikazuje, aby v rámci své pravomoci něco vykonal nebo vykonal. Písemný příkaz vydaný smírčím soudcem nebo jiným jemu podobným státním úředníkem k předvedení osoby nebo předložení rozhodné listiny. „Preceptu“ se neuzívá jen v civilních soudních řízeních a nemá užší význam než „process“. Zahrnuje (písemné) rozkazy (zatykače) a soudní obsílky jak trestní, tak civilní.

Pravidlo, které stanoví normu (požadavky na) chování nebo jednání.

V anglickém právu směrnice (pokyn, příkaz, rozkaz), kterou vydává šerif u příležitosti voleb do parlamentu pro řádné volební komisaře města a jeho okolí, na které se vztahuje jeho pravomoc. Směrnice, jejímž prostřednictvím soudci nebo soudní komisaři přikazují šerifovi, aby předvolal dostatečný počet porotců. Pokyn vydaný smírčím úředníkem dozorcům nad farnostmi, aby vypracovali seznamy porotců. Písemný příkaz smírčího soudce nebo jiného obdobného státního úředníka k předvedení osoby nebo předložení rozhodné listiny. Ve starém anglickém trestním právu navádění ke spáchání trestného činu.

Ve starém francouzském právu druh listiny vydané králem v rozporu se zákony, kterou král nařizoval soudcům, aby vykonal nebo tolerovali činy odporující zákonu.

Precept of attachment. Příkaz k zabavení (obstavení) majetku; příkaz k zatčení. Příkaz zabavit (obstavit) majetek odpůrce, který vydává soud zpravidla po té, kdy začal jednat ve věci, pokud nebyla využita možnost writu na zabavení (obstavení).

Preces. Lat. V římském právu prosby, žádosti. Jedno z pojmenování žádosti adresované císaři.

Preces primariae. V anglickém církevním právu — právo Koruny jmenovat do první prebendy, která se uvolní po nastoupení panovníka do úřadu, a to v každé farnosti říše. Toto právo Koruna vykonávala za vlády Eduarda I.

Precinct. Policejní nebo volební okrsek; centrum, oblast, středisko, čtvrt; aj. Policejní distrikt. Geograficky menší správní jednotka. Volební distrikt utvořený se zřetelem na příhodné umístění hlasovacích míst. Územní obvod v rámci okresu (kraje) nebo obce vytvořený pro odevzdávání a sčítání hlasů voličů.

Praeceptum. Jiné označení písemných instrukcí soudnímu úředníkovi; vyslovuje se také „praecipue“ (viz tam).

Precipitation. Srážení, sražení, shloučení; vylučování, precipitace; srážka, srážky; ukvapenost, zbrkllost, překotnost. Uspíšení běhu událostí nebo způsobení, že nastane krize nebo že ke krizi dojde náhle, neočekávaně nebo příliš brzy.

Preciput. Ve francouzském právu část jmění nebo dědictví, která případně jednomu ze spoludědiců nad podíl, který obdrží stejně jako ostatní, a kterou je (proto) třeba vydělit dříve, než dojde rozdělování dědictví.

Precise. Přesný; precizní, korektní, pedantický; puritánský; absolutní; správný; ostrý, jasný, zřetelný. Takový, který má vymezené hranice. Věcný, k věci, případný; přesně, do detailu.

Preclude. Předem zamezit, vyloučit, znemožňovat, zabránit. Zakázat výkon nebo zabránit ve výkonu něčeho; např. soudní zákaz (viz Injunction).

Precludi non. Lat. V soudním řízení založeném na common law zahájení repliky k obraně žalovaného, v níž žalobce „uvádí, že z nějakých důvodů v řečené obraně uvedených, nemá být zbaven měti a zachování své svrchu uvedené žaloby proti němu (totiž žalovanému), řečený žalovaný, protože tvrdí“, atd.

Preclusion order. Příkaz k vyloučení. Podle ust. 37(b)(2)(B) Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) může být strana sporu, která nesplní příkaz zpřístupnit listiny (předložit doklady), již předem vyloučena z dalšího prosazování, resp. bránění daných nároků, resp. obran.

Preconization. Veřejné potvrzení. Prohlášení, provolání, proklamace, oznámení.

Precontract. Předběžná smlouva. Smlouva čili závazek osoby, který je takové povahy, že závazanému znemožní právoplatně uzavřít jinou smlouvu téže povahy.

Predatory intent. Dravý, uzurpační záměr. V nařizovací části Robinson-Patmanova zákona (Robinson-Patman Act) tato slova znamenají, že ten, o němž se tvrdí, že jeho ceny jsou diskriminující, se musel přinejmenším vzdát současných příjmů, aby vytlačil konkurenta z trhu, s nadějí, že si ztráty vynahradí následně zvýšenými cenami. International Air Industries, Inc. v. American Excelsior Co., C. A. Tex., 517 F.2d 714, 723. Viz také Predatory pricing.

Predatory pricing. Bezohledná tvorba cen. Jde o jednání v rozporu s anti-trustovými zákony, které spočívá ve stanovení ceny pod uznávanou míru nákladů s cílem v krátkém čase vyloučit konkurenty a dlouhodobě konkurenci omezit. Cargill, Inc., v. Monfort of Colorado, 479 U.S. 104, 117, 107 S. Ct. 484, 493, 93 L. Ed.2d 427. Co je třeba dovodit z bezohledné tvorby cen, je to, že odpůrce jedná s úmyslem, který je v rozporu s pravidly soutěže. Double H Plastics, Inc. v. Sonoco Products Co., D. C. Pa., 575 F. Supp. 389, 394. Viz také Predatory intent.

Predecease. Zemřít jako první; zemřít dříve (než...); dřívější úmrtí.

Predecessor. Předchůdce; předek; to, co předchází, předcházející, předchozí. Ten, kdo jde nebo šel napřed, dříve; opak „následujícího“, „následníka“. Ten, kdo vykonával úřad nebo funkci před jeho nebo jejím současným nositelem. Ve stejném smyslu jako se v souvislosti s osobou politickou čili právnickou užívá výraz „predecessor“, v souvislosti s osobou fyzickou čili přirozenou se užívá výraz „ancestor“.

Predial servitude. Pozemková služebnost. Závazek, povinnost, břemeno, které je vloženo na nemovitost pro užívání a ve prospěch jiné nemovitosti, která patří jinému vlastníkov. Závazek, povinnost, která váže nemovitost tak, že z toho má jiná nemovitost slíbený prospěch; tento prospěch musí být takový, aby jej mohl mít každý vlastník panující nemovitosti v kterékoliv době. Guillotte v. Wells, C. A. La. App., 485 So.2d 187, 189. K tomu, aby šlo o pozemkovou služebnost, je zapotřebí existence dvou různých nemovitostí, služebné a panující, které patří různým vlastníkům, přičemž prospěch náleží panující nemovitosti. Marina Enterprises v. Ahoy Marine Services, C. A. La. App., 496 So.2d 1080, 1082. Viz Praedial servitude.

Predisposition. Náchylnost, způsobilost, sklon, dispozice; predispozice. Tento výraz lze pro účely obhajoby, založené na tom, že obžalovaný byl k trestnému činu sveden nebo naveden anebo zneužit, definovat jako sklony obžalovaného angažovat se v protizákonné činnosti, pro kterou je stíhán, *to jest*, že je (totiž: byl) připraven a ochoten spáchat trestný čin. Jde především o psychický stav žalovaného před tím, než jej státní obžaloba obvinila ze spáchání trestného činu. U.S. v. Ortiz, C. A. Utah, 804 F.2d 1161, 1165. Viz také Premeditation.

Predominant. Hlavní, silnější, vládnoucí, řídící, rozhodující, převládající, převážný, dominantní. Něco, co je větší a silnější, pokud jde o moc a vliv, ve srovnání s tím, s čím je spojeno nebo srovnáváno.

Preemption. Přednostní právo; předkup, předkupní právo; zabrání, zábor (předem). Doktrína, kterou přijal Nejvyšší soud USA, podle níž platí, že určité věci mají takový státní (tj. federální) význam (na rozdíl od významu pouze místního), že federální zákony mají přednost neboli přednostní právo před zákony jednotlivého státu USA. Tudiž zde platí, že stát nesmí přijmout zákon, který by byl neslučitelný s již platným federálním zákonem. Příkladem jsou federální zákony, upravující mezistátní obchod. Viz také Federal preemption; Supremacy clause.

Pokud jde o jednání státu versus jednání místa, výraz „preemption“ znamená, že tam, kde státní zákonodárství přijalo vzorovou právní úpravu nějaké otázky, místní legislativní úprava té části předmětu, která je kryta státní právní úpravou, ustupuje. Hutchcraft Van Service, Inc. v. City of Urbana Human Relations Commission, 60 Ill. Dec. 532, 536, 104 Ill. App.3d 817 433 N.E.2d 329, 333.

V mezinárodním právu se právem přednosti původně rozumělo právo státu zadržet zboží cizinců, kteří projížděli jeho územím nebo vodami, a tímto způsobem upřednostňovat prodeje vlastních občanů.

Ve starém anglickém právu první koupě věci. Privilegium, které původně náleželo Koruně a které spočívalo v tom, že královí nákupci mohli přednostně před všemi ostatními, a dokonce bez souhlasu vlastníka, skoupit (vykoupit) zásoby potravin a ostatních životních potřeb, a to za odhadní cenu.

Preemption claimant. Uchazeč o zábor; uchazeč o přednostní nabytí (získání, zabrání). Ten, kdo drží půdu, která je předmětem práva na zábor, s úmyslem nabytí k ní titul, a kdo, v dobré víře, již vyhověl požadavkům zákona, nebo kdo k jejich splnění směřuje, aby své právo k této půdě učinil perfektním. Hosmer v. Wallace, 97 U.S. 575, 581, 24 L. Ed. 1130. Viz Preemption right.

Preemption doctrine. Viz Preemption.

Preemption entry. Viz Entry.

Preemption right. Právo na zábor; právo na přednostní nabytí (získání, zabrání). Výsadní oprávnění udělené státem současněmu držiteli určité vymezené části veřejného majetku (nemovitosti, půdy), které spočívá v jeho právu koupit tuto část za stanovenou cenu, a vyloučit všechny ostatní uchazeče. Nix v. Allen, 112 U.S. 129, 5 S. Ct. 70, 28 L. Ed. 675. Ten, kdo v důsledku toho, že se usadil na veřejné půdě, *to jest*, že určitou část veřejných pozemků obdělal, získal právo koupit tu část půdy, na které je usazen, čili kterou obdělal, a vyloučit všechny ostatní (uchazeče).

Preemptive right. Zabraňovací (zábranné, obranné) právo. Výsadní oprávnění majitele akcií zachovat si proporcionální podíl na vlastnictví tak, že z každé další emise akcií získá proporcionální podíl. Podle většiny státních právních úprav má stávající akcionář právo koupit si další akcie z nové emise, a to dříve, než si akcie z nové emise koupí jiní, aby si zachoval rovnost svého postavení. Smyslem takových oprávnění je chránit akcionáře, jsou-li vydány nové akcie, před zředováním hodnoty a podílu na řízení. Ve statutech moderních akciových společností mohou být tato zabraňovací práva omezena, popřípadě vůbec popřena. Viz také Stock.

Pre-existing duty. Dřívější (dříve existující) povinnost. Pravidlo common law, podle kterého v případě, že strana udělá nebo slíbí udělat to, co již dříve byla po právu zavázána udělat, není dána dostatečná kauza (consideration), která by nový slib podpořila. Jednotný obchodní zákoník (Uniform Commercial Code) toto pravidlo ve smlouvách o prodeji vyloučil. U.C.C. § 209—(1). Palmer v. Safe Auto Sales, Inc., 114 Misc.2d 964, 452 N.Y.S.2d 995, 996.

Prefect. Prefekt. Ve francouzském právu označení veřejného (státního) funkcionáře, který je pověřen řízením výkonu státní správy v každém jednotlivém departementu země. Crespin v. U.S. 208, 18 S. Ct. 53, 42 L. Ed. 438. Prakticky ve stejném smyslu se tento výraz užívá také v Mexiku. Naproti tomu v Novém Mexiku se výrazem „prefect“ označuje soudce pro věci pozůstalosti.

Prefer. Dát přednost, mít raději, raději (dělat), používat s oblibou; preferovat; podat, přednést, vynést; povýšit; upřednostnit; vést dále (pokračovat, provozovat atd.); zkusit (snažit se, namáhat se, projednávat); pokračovat. Tudiž výraz „preferring an indictment“ znamená vést obžalobu, soudně stíhat nebo projednávat obžalobu.

Upřednostnit, dát přednost nebo udělit privilegium, vybrat pro přednostní úhradu (splnění), jako např. preferovat jednoho z věřitelů před ostatními.

Preference. Přednost; větší záliba; výběr, právo výběru; výhoda, přednostní nakládání, preference. O preferování jde tehdy, když insolventní dlužník zaplatí (splní) nebo zajistí závazek vůči jednomu nebo několika z více věřitelů, a to buď v rozsahu celého dluhu nebo jeho části, a tak vyloučí nebo poškodí ostatní. Úkon insolventního dlužníka, který při rozdělování svého majetku nebo při jeho určení ve prospěch věřitelů zaplatí (splní) nebo zajistí jednomu nebo několika z nich plnou výši jejich pohledávky nebo větší část, než k jaké by byli oprávněni, kdyby rozdělení bylo poměrné (*pro rata*). Jackson v. Coons, 285 Ky. 154, 147 S.W.2d 45, 47. „Preference“ znamená vztah mezi věřiteli, jejichž podíly jsou v době plnění stejné, avšak právům jednoho z nich je dána přednost před právy ostatních. Ve věci George Rodman, Inc., C. A. Okl., 792 F.2d 125, 127.

V právních předpisech upravujících otázky bankrotu (úpadku) plnění insolventního dlužníka jednomu nebo několika z jeho věřitelů, čímž věřitel, jemuž bylo plnění poukázáno, se dostává do lepšího postavení, než v jakém jsou věřitelé ostatní, pokud jde o jejich přednostní nároky vůči majetku insolventního dlužníka. Trustee, který je správcem konkursní podstaty, může takové preferenční platby neboli postupy (převody) majetku zakázat. Bankruptcy Code (Zákoník o bankrotu) § 547. Viz také Secured creditor; Voidable preference.

Preference share. Prioritní akcie (podíl). Akcie (podíl), která dává svému držiteli přednost — buď pokud jde o nárok na dividendy, nebo pokud jde o platby (plnění) v případě likvidace, anebo v obojím ohledu. Ve věci Schaffer Stores Co., 224 App. Div. 268, 229 N.Y.S. 735, 739.

Preferential assignment. Upřednostňující postup (cesse, převod). Postup (cesse, převod) majetku ve prospěch věřitelů, realizovaný insolventním dlužníkem, při němž je určeno, že preference (právo být vyplacen jako první, a to v plném rozsahu) bude dána určitému věřiteli nebo určitým věřitelům v postupní listině uvedeným, před ostatními věřiteli. Takový postup upravují zákony většiny států USA; vyžadují přítom zpravidla pořízení seznamu majetkových kusů a závazků, informací věřitelů atd. Většina zákonů platných ve všech státech USA preferenční převody zakazuje jako podvodné majetkové dispozice. Viz Preference.

Preferential claim. Viz Preferential debts.

Preferential debts. Přednostní pohledávky. V právních ustanoveních, týkajících se bankrotu (úpadku), ty dluhy, které, pokud jde o jejich zaplacení, mají přednost před ostatními; např. mzdy zaměstnanců nebo správní výdaje. Takové dluhy pak mají (mezi sebou) pořadí podle časové priority. Viz Bankruptcy Code (Zákoník o bankrotu) § 507.

Preferential dividend. Viz Preferred stock.

Preferential shop. Preferující podnik. Takové pracovní místo, ve kterém odborově organizovaní zaměstnanci mají na základě dohody se zaměstnavatelem v otázkách zaměstnání přednost před neorganizovanými. Situace zaměstnanců v podniku, v němž jsou preferováni členové odborových svazů, pokud jde o najímání do zaměstnaneckého poměru a o jeho vypovídání, kde však, pokud nejsou po ruce žádní členové odborových svazů, mohou být do zaměstnání přijati i nečlenové odborových svazů. Viz Right to work laws.

Preferential tariff. Preferenční tarif. Tarif, který stanoví nižší clo na zboží dovážené z některých zemí („preferované státy“), než na zboží dovážené z jiných zemí. Viz také Most favored nation clause.

Preferential transfer. Viz Preference; Preferential assignment.

Preferred. Upřednostněný, preferovaný. Ten, kdo má neboli kdo získal prioritu, přednost nebo výhodu. Zpravidla se tak označuje prioritní neboli nadřazená pohledávka nebo právo na zaplacení (plnění), a to ve srovnání s jinou věcí téhož druhu nebo třídy; např. věřitel s perfektním zástavním právem.

Preferred creditor. Přednostní věřitel. Věřitel, který má přednostní právo na zaplacení (plnění) před slabšími věřiteli; např. věřitel, který má perfektní zástavní právo, má přednost před věřiteli nezajištěnými. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 9—301. Viz také Preferential debts.

Preferred dividend. Viz Dividend.

Preferred dockets. Seznam, soupis vybraných soudních případů, který připravují (vyhotovují) soudní úředníci po té, kdy věc přijde k soudu. Například, vzhledem k ústavnímu právu na urychlené řízení v trestních věcech, má vyhotovení soupisů trestních případů zpravidla přednost před soupisy věcí civilních.

Preferred stock. Prioritní akcie. Akcie, které zakládají přednostní právo na dividendy nebo na částky, které připadají v úvahu pro rozdělení v případě likvidace, anebo na obojí, před držiteli kmenových akcií. Na prioritní akcie, jak pokud jde o dividendy, tak pokud jde o podíl na likvidačním zůstatku, lze obdržet zpravidla pouze určitou, předem omezenou částku. Pokud prioritní akcie opravňují i k podílu na dalším dělení spolu s ostatními, běžnými akcionáři (držiteli kmenových akcií) na určitém stanoveném základě, jde o účastnické prioritní akcie. Účastnické prioritní akcie se také označují jako „class A common“, nebo nějak podobně, aby tak byla vyjádřena předem neomezená práva z nich plynoucí. *Viz také* Stock.

Callable. Vypověditelné prioritní akcie. Prioritní akcie, které lze podle jejich (emisních) podmínek vypovědět proti úhradě předem stanovené ceny.

Cumulative dividend. Kumulativní (narůstající) dividendy. Je-li dividendy splatná, musí být vyplacena prioritním akcionářům dříve, než svou běžnou dividendu obdrží držitelé kmenových akcií, a tudíž dividendy u tohoto typu prioritních akcií narůstají.

Non-cumulative dividend. Nekumulativní (nenarůstající) dividendy. Jakmile je prioritní dividendy v určitém období splatná, je splatná také právo na tuto dividendu, bez ohledu na to, že prioritní akcionář má právo, aby v příštím období obdržel svou dividendu dříve, než ji obdrží držitelé kmenových akcií.

Participating. Účastnická prioritní akcie. Takový druh prioritní akcie, který zakládá právo na dodatečné dividendy vedle vlastních stanovených dividend po té, co byly vyplaceny dividendy na kmenové akcie.

Preferred stock bailout. Únik prioritních akcií. Postup, metoda, jejímž prostřednictvím využíval držitel akcií emise, prodej, pozdější zpětnou koupi nebo dividendu z prioritní akcie k získání dlouhodobých kapitálových zisků, aniž ztratil právo hlasovat v akciové společnosti. V důsledku toho byl akcionář schopen zajistit si zisky akciové společnosti, aniž pocítil důsledky nakládání s příjmem z dividend. Tato praktika způsobila, že Kongres přijal ustanovení § 306 I.R.C. (Daňového zákoníku), které, pokud je lze použít, mění dřívější dlouhodobý kapitálový zisk z prodeje akcie v řádný příjem. Za těchto okolností je výše řádného příjmu omezena na akcionářův podíl z výdělků a zisků akciové společnosti, které existovaly v době vydání prioritních akcií jako dividendy. Ovšem přijetí Zákona o daňové reformě (Tax Reform Act) v r. 1986 změnilo dopad ustanovení § 306 I.R.C., protože ve svých důsledcích vedlo k odvolání výhodného daňového posouzení, které se dříve dostávalo dlouhodobým kapitálovým ziskům.

Prior. Přednostní prioritní akcie. Taková prioritní akcie, která má přednost před ostatními emisemi prioritních akcií v téže akciové společnosti.

Preferred stockholders. Beneficiální, skuteční majitelé (držitelé) prioritních akcií.

Preferred stockholders' contract. Smlouva s majiteli (držiteli) prioritních akcií. Tímto výrazem se označují ustanovení těch článků zakladatelské smlouvy, interních předpisů nebo rozhodnutí výboru (sboru) ředitelů (představenstva) akciové společnosti, která zakládají a vymezují práva majitelů (držitelů) předmětných prioritních akcií. Majitelé (držitelé) prioritních akcií mají mimo tato ustanovení jen velmi omezená

práva, jak podle zákonného práva, tak podle common law.

Pregnancy. Těhotnost, těhotenství, gravidita, březost, plodnost, úrodnost; výraznost, výstižnost, nápaditost, bohatství myšlenek, hloubka myšlenek, obsažnost, tvůrčí síla, pregnance, pregnantnost. Stav oplodněného vajíčka. Stav, který začíná ve chvíli početí a končí porodem dítěte.

Při mimoděložním a ektozpikem těhotenství se vajíčko vyvíjí mimo dělohu, např. ve Fallopianově trubici nebo ve vaječniku. Pokud nedojde k chirurgickému zákroku, končí obvykle mimoděložní těhotenství protržením zárodečného vaku, profuzním vnitřním krvácením a smrtí.

Pregnancy, plea of. Námitka (obrana) těhotenství. Námitka (obrana), kterou žena, která byla odsouzena k hrdelnímu trestu, může žádat pozastavení výkonu rozhodnutí; proto, i když nejde o odklad rozsudku, má účinky odkladu výkonu rozhodnutí na dobu do porodu.

Pregnant negative. *Viz* Negative pregnant.

Prejudice. Předběžné rozhodnutí (předběžné stanovisko, odsouzení předem), prejudic; předsudek; předpojatost, zaujatost; předpojatý názor; újma, škoda, poškození, úhona, úkor. Tíhnutí k jedné straně sporu z jiného důvodu než pro přesvědčení o spravedlivosti věci této strany.

Viz také Average man test; Bias; Discrimination.

Evidence. V dokazování. (Předpojatost, zaujatost.) Podle pravidla, které dovoluje vyloučit relevantní důkaz, je-li jeho důkazní hodnota podstatně snížena nebezpečím nečestného předsudku, znamená výraz „prejudice“ protiprávní tendenci svést soud k tomu, aby rozhodl na jiném než náležitém základě. *State v. Traf-ton, Me., 425 A.2d 1320, 1324. Viz Fed. Evid. R. (Federální pravidla pro dokazování) 403.*

Of judge. Soudcova (předpojatost). Takovou předpojatostí, která soudce vylučuje z projednávání a rozhodování věci, je takový jeho psychický stav, který ovlivňuje úsudek a způsobuje, že soudce není v dané věci schopen vykonávat svou funkci nestranně. Týká se názorového postoje nebo rozpoložení soudce vůči straně ve sporu, nikoli vůbec názorů, které může soudce v dotyčné věci zastávat. *State ex rel. Mitchell v. Sage Stores Co., 157 Kan. 622, 143 P.2d 652, 655.*

Speedy trial. (Újma) v urychleném řízení. Výraz „prejudice“, pokud jde o právo na urychlené řízení, znamená faktickou újmu schopnosti obžalovaného se právě nyní účinně bránit, *U.S. v. Menke, D. C. Pa., 339 F. Supp. 1023, 1026*, a taková újma se neomezuje jen na snížení schopnosti se bránit, ale zahrnuje i jakékoli ohrožení toho, co lze označit za významný psychologický, fyzický nebo finanční zájem obžalovaného na okamžitém ukončení řízení, které by mohlo obžalovaného ve svém konečném výsledku zbavit života, svobody nebo majetku. *U.S. v. Dreyer, C.A.N.J., 533 F.2d 112, 115.*

Without prejudice. Bez závazků. Je-li nabídka nebo akceptace učiněna „bez závazků“ nebo návrh („motion“) zamítnut nebo žaloba podle ekvity odmítnuta „bez závazků“, rozumí se tím prohlášení, že zúčastněná strana nemá žádná práva nebo privilegia, která by bylo třeba vzít v úvahu, kterých by se tím zříkala nebo která by tím ztrácela, s výjimkou těch, která byla výslovně sjednána nebo o nichž bylo rozhodnuto. *Viz také* Dismissal with prejudice; Dismissal without prejudice.

Prejudicial error. Škodlivý, poškozující omyl. Omyl, který podstatným způsobem ovlivňuje odvolatelova zákonná práva a závazky. *Erskine v. Upham, 56 Cal. App.2d 235, 132 P.2d 219, 228.* Omyl, který ovlivňuje či pravděpodobně ovlivní konečný výsledek prvostupňového soudního řízení. *State v. Gilchrist, 15 Wash.App. 892, 552 P.2d 690, 693.* Takový omyl může být důvodem obnovy řízení a zrušení rozsudku. *Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 59. Viz také* Error; Plain error rule.

Prejudicial publicity. Škodlivá, poškozující publicita. Řádný postup vyžaduje, aby všem stranám žaloby, civilní nebo trestní, byla poskytnuta možnost řízení před nestrannou porotou nebo senátem, které nejsou ovlivněny zvenčí. Obsáhlé novinové, rozhlasové a televizní zpravodajství o trestním soudním řízení může obžalovaného spravedlivého soudního řízení zbavit. *Shepard v. Maxwell, 384 U.S. 333, 86 S. Ct. 1507, 16 L. Ed.2d 600. Viz* Gag order; Trial (Trial by news media).

Preliminary. Předběžný, úvodní, přípravný, preliminární, předcházející; přijímací; kvalifikační; iniciativní; dočasný a provizorní; např. přijímací zkouška, předběžný (dočasný) soudní příkaz (rozkaz, zákaz), předběžná mírová dohoda atd.

Preliminary complaint. Předběžná, přípravná žaloba. V některých státech USA může soud, v jehož pravomoci není projednávání trestních věcí v meritu, vydat předběžný návrh nebo předběžnou obsilku k soudnímu jednání a vést pravděpodobnou věc nebo zavázat k projednávání takového návrhu.

Preliminary evidence. Předběžný důkaz (dokazování). Takový důkaz, který je nezbytný k zahájení projednávání věci čili k zahájení soudního řízení, a který lze získat za předpokladu, že jsou anticipovány jiné důkazy spojené s jednotlivými body případu. *Viz* Foundation.

Preliminary examination. *Viz* Preliminary hearing.

Preliminary hearing. Předběžný výslech. Výslech, který vede soudce, aby zjistil, zda s tím, kdo je obžalován z trestného činu, má být provedeno (řádné) soudní řízení. Výslech, který se provádí v případě hrdelních zločinů před podáním obžaloby, během kterého musí stát podat dostatečný důkaz o tom, že existuje pravděpodobný důvod domnívat se, že (a) byl spáchán trestný čin, a (b) že jej spáchal žalovaný. *Viz* Fed. R. Crim. P. (Federální pravidla trestního řízení) 5.1.

Předběžný výslech před vyšetřujícím soudcem je zásadně prvním zjišťováním činu; jeho funkcí není vyšetřovat žalovaného, ani se nepožaduje stejný stupeň důkazu nebo kvality dokazování, které jsou nezbytné pro obžalobu nebo pro odsouzení v (řádném) soudním řízení. Jeho smyslem je určit, zda existují dostatečné důkazy pro to, aby s obviněným mohlo být provedeno (řádné) soudní řízení. *Mattoli v. Brown, 71 Misc.2d 99, 335 N.Y.S.2d 613, 615.*

Nemajetní obžalovaní mají právo být při předběžném výslechu zastoupeni zástupcem. *Coleman v. Alabama, 399 U.S. 1, 90 S. Ct. 1999, 26 L. Ed.2d 387; Adams v. Illinois, 405 U.S. 278, 92 S. Ct. 916, 31 L. Ed.2d 202. Srovnej* Arraignment. *Viz také* Information.

Preliminary injunction. Předběžný (dočasný) soudní příkaz (zákaz, rozkaz) může být vydán jen tehdy, je-li zřejmá prokázaná, že strana, která žádá o vydání tohoto mimořádného prostředku (1) bude pravděpodobně mít v meritu věci v řízení před soudem prvního stupně

úspěch, a (2) je pravděpodobné, že by v případě, kdyby soudní příkaz (zákaz, rozkaz) nebyl vydán, byla žadateli způsobena nenapravitelná škoda, anebo (3) jestliže žadatel sice prokazuje jen omezenou pravděpodobnost úspěchu ve věci, ale uvádí podstatné a obtížné problémy, které vyžadují další šetření, že škoda, která mu hrozí v případě, že bude odmítnut, převažuje škodu ostatních. *Cohen v. Price Commission, D.C.N.Y., 337 F. Supp. 1236, 1239. Viz* Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení). *Viz také* Injunction.

Preliminary proof. Předběžný důkaz. V pojištění první důkaz o ztrátě (škodě), která nastala v pojištné době, který se zpravidla zasílá pojišťovně spolu s ohlášením nároku.

Preliminary prospects. *Viz* Red herring.

Preliminary warrant. Předběžný rozkaz (příkaz, zatykač). V právních úpravách některých států USA rozkaz nebo příkaz předvést někoho před soud k předběžnému výslechu na základě pravděpodobného důvodu.

Premarital agreements. *Viz* Antenuptial agreements.

Premeditate. Předem promyslet, uvážit. Předem uvážit úkon, věc, jednání; vymyslet, vynalézt a navrhnout; připravit a předložit plány na uskutečnění nějakého cíle. *Viz* Deliberate; Premeditation.

Premeditated design. Předem promyšlený plán, návrh, cíl, záměr, úmysl. V případech vraždy a zabití ideový záměr, cíl zbavit někoho života. Vrah, který předem vraždu plánoval, je vrahem prvního stupně.

Premeditatedly. Promyšleně, úkladně. Promyšleně předem, jakkoli dlouho předem, i docela krátce (před činem).

Premeditation. Promyšlenost, úkladnost. Jednání (úkon) spočívající v předběžných úvahách, plánech; rozhodování o předem promyšleném jednání, plánování nebo vynalézání (vymýšlení); návrh (záměr, plán), jehož cílem je něco udělat, který byl utvořen dříve, než byl realizován. Rozhodnutí nebo plán spáchat trestný čin, jakým je například vražda, dříve, než byl spáchán. Předchozí rozhodnutí vykonat nějaký úkon, přičemž takové rozhodnutí nemusí existovat nějak zvlášť dlouho před tím, než se realizuje. Promyslet něco dříve, například, předem, jakkoli dlouho předem, třeba i velmi krátce. *State v. Marston, Mo., 479 S.W.2d 481, 484.*

Promyšlenost, úkladnost je jedním z prvků vraždy prvního stupně, a v souvislosti s ní tento výraz znamená, že obžalovaný jednal buď úmyslně nebo alespoň s vědomím toho, že někoho zabije, pokud takový úmysl nebo vědomí předcházelo zabití o jistou dobu, která dovozovala čin si rozmyslet. *State v. Clabourne, 142 Ariz. 335, 690 P.2d 54, 64. Viz také* Deliberate; Deliberation; Malice aforethought; Willful.

Premises. Předpoklady, soudy, premisy; (úvodní) vylíčení daného stavu; preambule; budova, komplex budov, místo, pozemek s budovami; provozovna, prodejna, lokál. To, co je předem dáno; to, co předchází; předchozí zjištění. Tudíž, v logice se dvě výchozí tvrzení syllogismu, z nichž se vyvozuje závěr, nazývají „premisey“. V soudním řízení se výrazem „in consideration of premises“ rozumí: „při uvážení všeho, co předcházelo, co bylo předem dáno“.

In conveyancing. V praxi majetkových dispozic s nemovitostmi. Ta část převodní listiny, v níž se uvádí habendum, v níž se uvádějí jména stran a jejich tituly

(práva) a přírůstky (dodatky), a v níž se citují převodní listiny, smlouvy a skutkové okolnosti, které jsou nezbytné pro vysvětlení důvodů, pro které k dotyčnému převodu dochází; zde se rovněž uvádí consideration (přibližně: kauza), na jejímž základě se převod uskutečňuje, a dále také zajištění (tj. závady vážnoucí na) převáděné věci.

In equity pleading. V přednesu v řízení podle ekvity. Ta část žalobního návrhu, v níž se konstatují rozhodné skutečnosti. Obsahuje výklad skutkových okolností žalované věci, protiprávní jednání, na která si žalobce stěžuje, a jména osob, která se jich dopustila a od nichž žalobce požaduje vyrovnání. Ve většině států USA je řízení na základě ekvity obsoletní, a bylo nahrazeno sdělovacím (exponičním) přednesem, který upravují Pravidla civilního řízení (Rules of Civil Procedure). *Viz* Complaint.

In estates and property. Pokud jde o majetek. Půda se svým příslušenstvím a s tím, co je na ní postaveno. 'Premises' je pružný a inkluzivní výraz, který má více než jeden určitý a pevně stanovený význam; jeho smysl je třeba dovodit z kontextu, a záleží na okolnostech jeho použití; může znamenat také místnost, prodejnu, budovu nebo určitou oblast. *Allen v. Genry, Ala., 97 So.2d 828, 832.*

Obytný komplex a stavby, které jsou jeho součástí, a oprávnění a služebnost k tomu patřící, a pozemky, prostory a zařízení, určené k užítu nájemců (nájemníků) vůbec, nebo ty 'premises', jejichž užívání bylo nájemci přislíbeno. Jednotný zákon o pronajimatelích a nájemcích bytů (Uniform Residential Landlord and Tenant Act), 1.301(a).

In criminal law. V trestním právu. Tohoto výrazu se užívá v příkazech k prohlídce, jejímž předmětem mají být pozemky, budovy a jejich příslušenství. *State v. Trujillo, 95 N.M. 535, 624 P.2d 44.*

In workers' compensation acts. V předpisech o náhradách pracovníkům. Výrazem 'premises' zaměstnavatele, jenž se vyskytuje v předpisech o náhradách pracovníkům, se nerozumí jen stálé místo řádného podnikání zaměstnavatele, popřípadě nemovitosti, které vlastní nebo má v nájmu, ale rozumí se jim každé místo, které je ve výlučné dispozici zaměstnavatele a na němž se uskutečňuje, resp. provádí jeho obvyklé podnikání. *Boatman v. Superior Outdoor Advertising Co., Mo. App., 482 S.W.2d 743, 745.*

Premium. Cena, odměna, plat, příspěvek, prémie, ážio; pojistné; účetní poplatek; přídavek, nádatek; hodnota převyšující nominální hodnotu akcie. Odměna za něco, co bylo uděláno, učiněno, vykonáno. *Brown v. Board of Police Com'rs of City of Los Angeles, 58 Cal. App.2d 473, 136 P.2d 617, 619. Viz také Bonus.*

Prémie neboli bonus; consideration, odměna, poskytnutá za vyvolání půjčky nebo obchodu, jako např. odměna, kterou platí postupník postupiteli nájmu nebo nabyvatel převodci akcií atd. O akci se říká, že je „at a premium“, tehdy, přesahuje-li její tržní cenu cenu nominální. To, o co výsledná (nebo tržní) cena přesahuje cenu nominální. *Viz Par.*

Při poskytnutí nájmu se v některých případech část nájemného kapitalizuje a platí se v celkové částce již v době poskytnutí nájmu. Takto zaplacené nájemné se nazývá „premium“.

Částka, která byla zaplacená, nebo o níž bylo dohodnuto, že bude zaplacená pojistiteli (pojišťovně) jako od-

měna za pojištění (totiž „pojistné“). Cena za pojistnou ochranu na stanovenou dobu trvání pojištění.

Viz také Earned premium; Net premium; Net single premium.

Advance premium. Pojistné předem. Takové pojistné, které se platí na počátku doby kryté pojištěním.

Premium note. Pojistná směnka, úpis. Vlastní směnka (dlužní úpis), kterou vydává pojištěný na část nebo celou sumu pojistného.

Securities. Cenné papíry. 'Premium' je částka, za kterou lze prodat prioritní akcii nebo dluhopis (obligaci) nad jejich nominální hodnotu. V případě nové emise akcií nebo dluhopisů znamená 'premium' tu část tržní ceny, která překračuje původní prodejní cenu. 'Premium' také může znamenat poplatek, který se v některých případech platí za vypůjčení akcie pro dodání na kontremínu. Může rovněž znamenat cenu dluhopisu nebo prioritní akcie, která je v případě zpětného prodeje vyšší než nominální hodnota.

Unearned premium. Zálohované pojistné. Část původního pojistného, které pojišťovna ještě neobdržela, tedy ta část, kterou je pojištěný povinen zaplatit, kdyby pojistná smlouva byla vypovězena. V účetnictví účet, který reflektuje tu část pojistného, které bylo zaplacené na pojistné krytí, které ještě nebylo realizováno. Základní pojistná rezerva v úrazovém pojištění. Protože pojištěnec obvykle platí plné pojistné předem, je pojistné ve chvíli, kdy je primární pojišťitel obdrží, plně „unearned“, totiž nevydělané, nezasloužené. *United States v. Consumer Life Ins. Co., 430 U.S. 725, 729, 97 S. Ct. 1440, 1443, 52 L. Ed.2d 4. Viz I.R.C. (Daňový zákoník) § 801(c).*

Premium bond. *Viz* Bond.

Premium loan. Půjčka na pojištění. Půjčka na zaplacení pojistného, zajištěná pojistkou.

Premium pudicitiae. Cena čistoty. Náhrada za ztrátu panenství, která byla zaplacená svedené ženě nebo jejíž zaplacení jí bylo přislíbeno, anebo prospěch z této náhrady, který obdržela nebo má obdržet.

Premium tax. Daň z pojištění. Daň, kterou platí pojišťovna z úhrnu skutečně zaplacených částek pojistného.

Premunire. *Viz* Praemunire.

Prenatal injuries. *Viz* Child.

Prenda. Ve španělském právu záruka, jistota.

Prender, prendre. Normans. franc. Vzít, vzít si. Oprávnění čili právo vzít si věc bez čekání na její nabídku. *Viz* A prendre.

Prender de baron. Normans. franc. Ve starém anglickém právu vzetí za muže; svatba. Výminka nebo námitka, která může být použita k tomu, aby ženu učinila nezpůsobilou pokračovat v soudním řízení ve věci vraždy proti vražovi svého bývalého manžela.

Prenomen. Lat. První čili křestní jméno člověka, fyzické osoby.

Pre-nuptial agreement. Předmanželská dohoda, tzv. manželská smlouva. Dohoda (smlouva), kterou uzavírají budoucí manželé (snoubenci) sice před uzavřením manželství, ale již v době, kdy je očekávají a uvažují o něm; tato smlouva ustanovuje o majetkových a jiných finančních právech jednoho nebo obou budoucích manželů nebo zajišťuje oba nebo jednoho z nich

nebo jejich děti. *Friedlander v. Friedlander, 80 Wash.2d 293, 494 P.2d 208, 212.* Značný počet států USA přijal Jednotný zákon o předmanželských dohodách, resp. manželských smlouvách (Uniform Premarital Agreement Act), který upravuje obsah, realizaci, dodatky atd. takových dohod. *Viz také Antenuptial agreement; Marital agreements; Post-nuptial agreement.*

Prepaid expense. Předem zaplacené výdaje. Výdaje zaplacené před tím, než jsou běžně splatné. V účetnictví výdaje za prospěch, který se ještě nerealizoval, např. z hlediska pojištěného – předem zaplacené pojistné. Jak pokladní základ, tak i přírůstkový základ daňových poplatníků zpravidla musí kapitalizovat (úročit) předem zaplacené nájemné, pojištění atd., pokud pokrývá více než jeden rok. Odpočet se realizuje vždy z toho období, za které z dotyčných předem zaplacených částek plyne zisk.

Prepaid income. Předem zaplacený příjem. V účetnictví příjem, který někdo obdrží, ale který si ještě nevydělal (nezasloužil); označuje se také jako odložené, pozdržené důchody (příjmy).

Prepaid interest. Předem zaplacený (vyplacený) úrok. Úrok zaplacený dříve, než nastala jeho splatnost.

Prepaid legal services. Předem zaplacené právní služby. Systém, ve kterém je možné platit odměny za budoucí právní služby obdobně jako se platí za budoucí náklady léčení. Takový program může být buď neurčitý (totiž pokud jde o osobu právního zástupce), kdy zastoupený může potřeby svého právního zastoupení zajišťovat právním zástupcem podle svého výběru, anebo určitý, kdy služby musí zajišťovat zvolený, jediný právní zástupce, skupina (předem zvolených) právních zástupců nebo právní zástupce vybraný ze seznamu předem známých právních zástupců.

Preparation. Příprava, připravování; přípravek, preparát; prostředek, lék; anticipace; pohotovost aj. Ve vztahu k trestnému činu spočívá příprava ve vymyšlení nebo ve zhotovení prostředků a zařízení nezbytných k jeho spáchání, zatímco pokus (trestného činu) je již přímým krokem ke spáchání trestného činu po té, co byly uskutečněny přípravy. *State v. Quick, 199 S.C. 256, 19 S.E.2d 101, 103. Viz také Aid and abet.*

Prepare. Připravovat, chystat; upravovat, udělat, vyrobit; konat přípravu; nacvičovat si, připravit si; anticipovat. Opatřit si nutné, potřebné prostředky; připravit se; opatřit si to, co je vhodné nebo nezbytné.

Prepayment. Zaplacení předem, předplacení; frankování. Zaplacení dlužného závazku nebo výdaje dříve, než jsou splatné.

Prepayment clause. Doložka o zaplacení předem. Ustanovení ve smlouvě o zajištění (hypotéce) nebo v poukázce, podle kterého má půjčující právo zaplatit dluh i předtím, než nastane jeho splatnost.

Prepayment penalty. Pokuta za zaplacení před dnem splatnosti. Pokuta, kterou je podle ustanovení poukázky, smlouvy o zajištění (hypotéce) nebo listiny o zřízení trustu třeba zaplatit v případě, že půjčka bude zaplacená (splacena) dříve, než nastane její splatnost.

Prepayments. Platby předem, předplacení; frankování. Aktiva reprezentující výdaje za (na) budoucí prospěch. Nájemné a pojistné zaplacené předem se obvykle považují za běžné platby předem.

Prepense. Úmyslný, zákeřný. Uvážený, rozvážený; předjatý; předem rozmyšlený; promyšlený.

Preponderance of evidence. Převaha důkazů. Standardem důkazu v civilních věcech je takový důkaz, který má větší váhu nebo který je přesvědčivější než ten důkaz, který proti němu nabídla druhá strana (protistrana); to jest dokazování, které jako celek ukazuje, že skutková okolnost, která má být dokázána, je spíše pravděpodobná, než naopak. *Braud v. Kinchen, La. App., 310 So.2d 657, 659.* Pokud jde o důkazní břemeno v civilním soudním řízení, znamená uvedený výraz větší důkazní váhu anebo důkaz, který je věrohodnější a přesvědčivější. Takový důkaz, který nejlépe odpovídá rozumu a pravděpodobnosti. Slovo „preponderance“, převaha, znamená něco víc než „weight“, váha, význam; vyjadřuje větší váhu neboli převahu. Zmíněná slova nejsou synonyma; podstatně se navzájem liší. Pokud jde o sporné skutečnosti, existuje zpravidla „weight“, váha, význam důkazu na obou stranách sporu. Ale soudci nemohou náležitě jednat na základě (pouhé) váhy důkazu, pokud na jedné straně leží důkazní břemeno (onus), ledaže alespoň v určité míře převahuje váhu důkazu na druhé straně.

Takový rozsah (taková kvalita) důkazů, který je nezbytný k tomu, aby žalobce v civilní věci měl úspěch. Je to takový stupeň průkaznosti, který je spíše pravděpodobnější než naopak.

Převahu důkazů nelze určit podle počtu svědků; je dána větší vahou všech důkazů, což nezbytně znamená větší počet svědků, ale větší možnost získat znalost, informaci, přičemž váha svědectví je dána způsobem jeho podání.

Viz také Fair preponderance of evidence.

Prerogative. Výsada, přednost, výsadní nebo přednostní právo, privilegium, prerogativa; právo hlasovat jako první. Výhradní nebo výsadní právo nebo privilegium. Zvláštní oprávnění, privilegium, imunita, právo přednosti udělené úřední osobě, at obecně nebo pro záležitosti spojené s výkonem jejího úřadu (funkce), anebo státnímu orgánu, např. soudu nebo zákonodárnému sboru.

Prerogative court. Církevní soud pro věci pozůstalosti. Ve starém anglickém právu soud ustavený pro řádné soudní projednávání všech pozůstalostních věcí, jestliže zemřelý zanechal *bona notabilia* ležící ve dvou různých diecézích; v těchto případech náleželo projednáváníi testamentů arcibiskupovi (dané provincie), a to na základě jeho zvláštního výsadního práva. Všechny věci týkající se posledních vůlí, správy pozůstalosti a legátů takových osob se nejprve projednávaly v daném místě před soudcem, kterého ustanovil arcibiskup a který se nazýval „judge of the prerogative court“, soudce pozůstalostního soudu, a o odvolání proti jeho rozhodnutí rozhodovala „privy council“, tajná rada. Jurisdikce těchto soudů se stala obsoletní v důsledku převzetí pravomoci církevních soudů v pozůstalostních věcech Kancléřským oddělením Nejvyššího soudu (Chancery Division of the High Court).

Prerogative law. Právo prerogativ, privilegií. Ta část anglického common law, která se týká především krále.

Prerogative writs. Prerogativní, výsadní writy. V anglickém právu se takto označovaly některé soudní writy, které vydávaly soudy jen na základě prokázání příslušného řádného důvodu, nestačila tedy pouhá právní otázka, a to podle teorie, že takové writy představují přímý zásah státu do svobody a vlastnictví člověka, a jsou tudíž oprávněné pouze jako výkon mimořádných oprávnění (prerogativ) Koruny. V Americe je dnes vy-

dávání takových soudních příkazů obecně upraveno zákonem; označují se zpravidla jako mimořádné writy nebo mimořádné prostředky.

Takové writy byly pro federální soudy a pro většinu soudů států zrušeny přijetím Pravidel civilního řízení (Rules of Civil Procedure). Právní pomoci (tj. práva na žalobu), kterou dříve takové writy poskytovaly, lze dnes dosáhnout podáním žaloby neboli návrhu podle Pravidel civilního řízení. Viz Pravidlo 81. Jde o tyto writy: writ of mandamus, writ of procedendo, writ of prohibition, writ of quo warranto, writ of habeas corpus a writ of certiorari. Viz tato hesla.

Pres. Normanská franc. Blízko. *Cy pres*, tak blízko; blíž. Viz *Cy pres*.

Presale. Prodej nemovité věci (např. předmětu budoucího kondominia) před tím, než začala výstavba.

Presbyter. Lat. V kontinentálním a církevním právu starší, presbyter; farář, kněz.

Presbyterianism. Prebyterianismus, presbyteriánství. Jeden ze základních systémů církevní politické scény vystupující pod jménem „Křesťanská církev protestantů (-ská)“, která zaujímá zprostředkující postavení mezi systémem episkopálním a kongregačním. Náboženská víra neboli učení, založené na Westminsterském vyznání víry a na Větším a Menším Katechismu.

Presbyterium. Presbytář. Ta část kostela, v níž se konají duchovní obřady (totiž obřady, při nich se vzývá Bůh); dříve se tohoto výrazu užívalo pro označení chóru neboli oltářního prostoru, protože to bylo místo vyhrazené biskupovi, kněžím a ostatnímu kléru, zatímco pro laiky byl určen vlastní prostor kostela.

Prescribable. To, co lze stanovit, ustanovit, nařídit, předepsat, nadiktovat atd. To na co, popř. k čemu lze získat právo na základě právního předpisu.

Prescribe. Předepsat, stanovit, nařídit, (na)diktovat; nordinovat. Tvrdit (uplatňovat, prosazovat, činit si nárok, postulovat) právo nebo titul na požívání věci z důvodu nepřerušeno a od nepaměti trvajících požívání této věci.

Autoritativně stanovit (předepsat, určit, ustanovit, formulovat) jako směrnici, vodítko nebo pravidlo; uložit jako peremptorní (kategorický) příkaz (rozkaz); diktovat; nařídit, dát pokyn; dát vodítko, směrnici nebo pravidlo jednání; vydat zákon. Nařídit; přesně vymezit, vytyčit.

V medicínském smyslu „prescribe“ znamená určit, označit, nařídit užívání určitého prostředku, terapie, léku nebo drogy.

Prescription. Lékařský předpis, recept; předpisování, stanovení; nařízení, předpis; starý zvyk; vydržení, vydržené právo, lhůta. Předepsání léku nebo léků (léčebných prostředků) proti nemoci (chorobě) nebo při zranění (úrazu) a stanovení způsobu, jak je užívat. Také, formule pro přípravu drogy nebo léku.

„Prescription“ je peremptorní (absolutní) a trvalá překážka všech druhů žalob, in rem i in personam, v případě, že věřitel po jistou dobu mlčel, aniž uplatnil svůj nárok. Jones v. Butler, La. App., 346 So.2d 790, 791.

Nabytí osobního práva (práva, které svědčí osobě) užívat cestu, vodu, světlo, vzduch z důvodu nepřetržitého užívání. Viz také Prescriptive easement.

International law. Mezinárodní právo. Získání suverenity nad územím na základě nepřetržitého a nezpo-

chybného výkonu suverénní moci nad tímto územím po dobu, která je nezbytná k tomu, aby se v průběhu historického vývoje vytvořilo obecné přesvědčení, že daný stav věci je v souladu s mezinárodním řádem. State of Arkansas v. State of Tennessee, 310 U.S. 563, 60 S. Ct. 1026, 1030, 84 L. Ed. 1362.

Prescription in a que estate. Vydržení dědičného vlastnického práva (vydržení dědičného vlastnictví). Nárok na vydržení opírající se o užívání a požívání náróvaného práva od nepaměti, který vznáší ten, kdo pro sebe toto právo nárokuje, a ti dřívější vlastníci, do „jejichž vlastnických práv k nemovitému majetku“ („do jejichž vlastnictví“) on vstoupil a která (který) nyní drží.

Real property law. Ustanovení o nemovitostech. „Prescription“ zde označuje způsob nabytí titulu k nemotným dědičným statkům na základě jejich užívání a požívání od nepaměti čili po dlouhou dobu. Hester v. Sawyers, 41 N.M. 497, 71 P.2d 646, 649. Výraz „prescription“ je výrazem, který se obvykle používá pro nehmotný dědičný majetek, zatímco „adverse possession“ se používá pro pozemky. Viz Hereditaments.

Ve státě Louisiana je „prescription“ definováno jako způsob nabytí vlastnického práva k majetku nebo způsob zániku dluhu, a to v důsledku uplynutí doby a splnění podmínek stanovených zákonem. Každý z těchto způsobů prescripcie má svou zvláštní definici. Prescription, při níž se nabývá vlastnictví majetku (věci), je oprávněním, na jehož základě pouhý possessor nabývá vlastnictví věci, kterou držel nepřetržitě po dobu stanovenou zákonem. Prescription, kterou zaniká dluh, je peremptorní a trvalou překážkou jakékoli žaloby, jak in rem, tak in personam, v případě, že věřitel po jistou dobu mlčel, aniž uplatnil svůj nárok. V tomto smyslu je výraz „prescription“ téměř ekvivalentní tomu, co se jinde vyjadřuje výrazem „limitation of actions“ nebo spíš výrazem „bar of the statute of limitations“ (viz tam).

Viz také Adverse possession; Prescriptive easement.

Prescriptive easement. Vydržená služebnost. Právo užívat majetek jiného, které není neslučitelné s právy vlastníka a které se nabývá užíváním, zjevným a notorickým, adverzním a soustavným (nepřetržitým) po dobu stanovenou zákonem (např. dvaceti let). Do určité míry se toto právo podobá titulu získanému na základě adverzní držby, ale liší se od něj co do rozsahu, protože adverzní uživatel nabývá pouze služebnost, nikoli titul. Pro nabytí služebnosti vydržením je zapotřebí zjevného, soustavného (nepřetržitého), výlučného užívání a držení nároku na právo po dobu stanovenou zákonem, čehož si je vlastník vědom, popř. mu lze vědomost o tom přisuzovat. Matsu v. Chavez, 96 N.M. 775, 635 P.2d 584, 587. Viz také Adverse possession.

Presence. Přítomnost, blízkost; družina, suita; přítomná osoba, někdo jiný, duch; postava, zevnějšek; vzezření, vystupování, chování, charakter atd.; výskyt; cizí vojska. Úkon, skutečnost (událost) nebo stav bytí na určitém místě a ne někde jinde, nebo v dohledu nebo v dosahu hlasu, po ruce, nebo na místě předpokládaném. Bytí, setrvávání osoby na určitém místě v daný čas, zejména pokud jde o nějaké jednání, které se tam v tu dobu koná. Kromě faktické přítomnosti, zná právo ještě přítomnost právní, o kterou se jedná, když ten, kdo sice na dotčeném místě nebyl, byl přece dost blízko, aby jej právo mohlo považovat za přítomného, nebo když aktivně spolupracoval s někým, kdo byl fakticky přítomen.

Presence of an officer. Trestný čin je spáchán „v přítomnosti“ nebo „před očima“ policisty – v souvislosti s pravidlem, které opravňuje vzít do vazby i bez příkazu k zatčení, jestliže policista vidí jednání, které je trestným činem, byť z jisté vzdálenosti, nebo jestliže okolnosti jeho pozorování jsou příčinou pravděpodobné domněnky, že obžalovaný spáchal trestný čin, anebo jestliže slyší rušivé zvuky vyvolané trestným činem a proniknuvší náhle k němu, nebo jestliže trestné jednání pokračuje (trvá), anebo konečně jestliže trestný čin ve chvíli zatčení pachatele ještě nebyl dokonán.

Presence of defendant. Přítomnost obžalovaného. V trestních řízeních ve věci hrdelních trestných činů má obžalovaný nebo obviněný právo být přítomen v každém stadiu trestního jednání, ledaže se úmyslně a bez omluvy nedostaví nebo svým chováním znemožňuje pokračování jednání ve věci. V mnoha státech USA se toto pravidlo nevztahuje na přečiny. Fed. R. Crim. P. (Federální pravidla trestního řízení) 43 stanoví, kdy je přítomnosti obžalovaného zapotřebí a kdy nikoli.

Presence of the court. Přítomnost soudu. K urážce došlo „v přítomnosti soudu“ tehdy, jestliže byla spáchaná před očima soudu nebo jestliže soud se o urážce dozvěděl přímo (totiž, nezprostředkovaně).

Presence of the testator. Přítomnost testátora. Poslední vůle je atestována v přítomnosti testátora tehdy, jestliže se svědci nacházejí v dosahu některého ze smyslů testátora. Ve věci Demaris' Estate, 166 Or. 36, 110 P.2d 571, 585, 586. Viz Attestation.

Present, n. Dar, dárek; odměna, prémie, spropitné; něco darovaného nebo daného.

Present, adj. Přítomný; existující, trvajících; současný, nynější, dnešní; ten, tento; včasný, příhodný. Nyní existující; při ruce; vztahující se k současnosti nebo současnosti se týkající; miněný, uvažovaný ve vztahu k současnosti. Viz také Presentment.

Present ability. Existující (současná, stávající) schopnost. Je-li tohoto výrazu použito při popisování charakteristických rysů násilného trestného činu, znamená z hlediska schopnosti obžalovaného způsobit násilí: bezprostřední, přímou schopnost, připravenost, hotovost. People v. Ranson, 40 Cal. App.3d 317, 114 Cal. Rptr. 874, 877.

Present conveyance. Okamžitá dispozice s nemovitým majetkem. Dispozice s nemovitým majetkem (s vlastnickým právem k nemovitosti), uskutečněná s úmyslem okamžitých, nikoli budoucích účinků.

Present danger test. Viz Clear and present danger doctrine.

Present enjoyment. Přímé a současné držení a užívání nemovité nebo movité věci, na rozdíl od držení a užívání, k němuž má dojít teprve v budoucnu.

Present estate. Existující nemovitý majetek (vlastnictví). Nemovitost v přímé držbě; držba, která právě nyní existuje, nebo která byla v současnosti (právě nyní) udělena; na rozdíl od budoucího (future) vlastnictví nemovitého majetku (nemovité věci), jehož užívání a požívání je odloženo do budoucnosti.

Present interest. Existující, současný interest. Interest, který opravňuje vlastníka k přímé držbě věci, majetku.

„Present interest“ na rozdíl od budoucího (future) interestu pro účely ročního osvobození od federální

daně z darování, označuje současné, stávající, realizovatelné právo, na jehož základě dochází k užívání a požívání darované věci, darovaného majetku. Duffey v. U.S., D. C. Minn., 182 F. Supp. 765, 767. Interest k věci, k majetku, je „presentní“, jestliže obdarovaný má právě dnes, tj. v současnosti, právo věc, majetek, držet, užívat a požívat. Gilmore v. C.I.R., C.A. 6th, 213 F.2d 520, 521.

Present sale. Skutečný, uskutečněný prodej. Prodej, který je dovršen vyhotovením smlouvy. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 2–106(1).

Present time. Tato doba (doba, čas, které trvají); současná doba. Doba trvání, kterou je možné ocenit (určit) a která je obecně významná, v níž se mají uskutečnit určitá jednání (majetkové převody).

Present use. Skutečné užívání. Užívání, které přímo existuje (je bezprostřední), a které se zároveň spravuje právními předpisy o užívání.

Presentative advowson. Viz Advowson.

Pre-sentence hearing. Slyšení před vyslovením trestu (vydáním rozhodnutí, vynesením rozsudku). Procesní krok, který předchází přípravě a vynesení rozsudku, při kterém soudce může zjišťovat, zkoumat vyšetřovací spis a všechny další rozhodné materiály před tím, než vysloví trest. Příprava a vynesení rozsudku je „kritickým stadiem“ trestního řízení, při kterém se vyžaduje přítomnost ustanoveného obhájce. Mempa v. Rhay, 389 U.S. 128, 88 S. Ct. 254, 19 L. Ed.2d 336. Viz Pre-sentence investigation; Pre-sentence report.

Pre-sentence investigation. Vyšetřování před vyslovením trestu (vydáním rozhodnutí, vynesením rozsudku). Vyšetřování právně relevantních skutečností, týkajících se usvědčeného pachatele. Zpravidla je vede sociální kurátor přidělený soudu, jehož úkolem je jednat jako poradce soudce, který připravuje a vynáší rozsudek. Viz např. 18 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 3552; Fed. R. Crim. P. (Federální pravidla trestního řízení) 32(c). Viz také Pre-sentence report.

Pre-sentence report. Zpráva před vyslovením trestu (vydáním rozhodnutí, vynesením rozsudku). Zpráva, která se připravuje podle výsledků vyšetřování, které předchází vyslovení trestu, která má pomoci soudci při vynášení rozsudku o usvědčeném pachateli. Jednotlivé zprávy se navzájem liší svým rozsahem a zaměřením, ale typicky obsahují alespoň tyto body: (1) úplný popis okolností trestné činnosti; (2) popis prostředí, z něhož pachatel pochází; (3) popis prostředí, v němž pachatel pracoval; (4) sociální anamnézu pachatele; (5) soupis míst, kde pachatel bydlel; (6) zdravotní anamnézu pachatele; (7) informaci o prostředí, do kterého se pachatel vrátí; (8) informaci o zdrojích, které mohou pachateli pomoci; (9) názor vyšetřovatele na pachatelovu motivaci a cíle jeho jednání; (10) úplný výpis z trestního rejstříku obžalovaného; a (11) doporučená opatření. Viz např. 18 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 3552 a Fed. R. Crim. P. (Federální pravidla trestního řízení) 32(c), pokud jde o obžalovací spisy ve federálních trestních činech.

Presenter. Presentář. Ten, kdo prezentuje cizí směnku (tratu) nebo požaduje zaplacení směnky vydané na základě úvěru, a to i v případě, že dotyčný je potvrzující (zprostředkující) bankou nebo jiným obchodním partnerem, který jedná na základě zmocnění emitenta. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 5–112(3). Viz také Presentment.

Presenting bank. Prezentující banka. Každá banka, která prezentuje položku, s výjimkou banky—plátce, U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 4—105(e), to jest banka, která žádá po směnečném dlužníkovi (trasátovi) nebo po jiném plátcu, aby zaplatil nebo akceptoval cizí směnku (tratu) nebo jiný instrument (cenný papír).

Presently. Za chvíli, za okamžik, zanedlouho, za krátký čas; nyní, právě nyní, teď, v této době; okamžitě. Právo, které má být vykonáno „presently“, okamžitě, na rozdíl od práva, které je vykonatelné v budoucnu (tj. právní čekatelství, viz Remainder).

Presentment. (Přísežné) vyjádření poroty, obžaloba poroty. Písemně vyjádření, které připravuje velká porota v každé trestní věci, na základě svých vlastních znalostí a zjištění, bez ohledu na obsah obžaloby, kterou v dané věci podal stát. 'Presentment' je obžaloba, kterou podává sama velká porota, a ve svém důsledku je příkazem k podání obžaloby. U.S. v. Briggs, C. A. Fla., 514 F.2d 794, 804. Písemná obžaloba z trestného činu, kterou připravila a předkládá velká porota ze svého vlastního podnětu v rámci výkonu svých zákonných vyšetřovacích oprávnění; má podobu obžaloby („bill of indictment“, viz tam); zpravidla ji podepisují všichni členové velké poroty, která ji předkládá. State v. Hudson, Tenn. Cr. App., 487 S.W.2d 672, 674. Viz také Indictment; Information; Presenter.

Předložení (podání, prezentace) obchodovatelného cenného papíru směnečnému dlužníkovi k akceptaci, anebo jeho výstavci (trasátovi) k zaplacení; anebo předložení vlastní směnky povinnému k zaplacení. Prezentace je žádost držitele cenného papíru, adresovaná jeho výstavci, příjemci, trasátovi nebo jinému plátcu, aby cenný papír akceptoval nebo zaplatil žadateli nebo na jeho účet. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3—504(1).

Presentment warranty. Viz Warranty.

Present recollection recorded. Vzpomínka na minulou událost zaznamenaná v současnosti. Svědek může použít jakýkoli doklad, listinu, záznam (poznámky), který mu pomůže připamatovat si nebo osvěžit si paměť na minulou událost, přičemž takový doklad, listina, se jen tím samým nestane důkazem. Jeho svědeckví je důkazem, i když protistrana má právo onen záznam vidět a prozkoumat, a zpochybnit jím věrohodnost svědka. Fed. Evid. R. (Federální pravidla pro dokazování) 612. Viz také Past recollection recorded.

Present recollection revived. Vzpomínka na minulou událost osvěžená v současnosti. Skutečnost, že svědek používá nějaké písemnosti (písemné poznámky) nebo jiné předměty, aby si osvěžil paměť, a aby mohl na základě dnešního upamatování svědčit o minulých skutečnostech. Askins v. State, Md. App., 284 A.2d 626 631. Viz také Present recollection recorded.

Presents. Presentní listiny. Výraz „these presents“ se používá v právních předpisech k označení takové listiny, ve které se tento výraz vyskytuje.

Present value. Současná hodnota. Okamžitá hodnota peněz. Běžná hodnota budoucí platby nebo série plateb, diskontovaných v nějaké složené nebo diskontní sazbě. Summa, která se od určitého dne diskontuje z jedné nebo několika částek splatných v budoucnu k určitému dni. Viz, např. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 2A—103.

Preservation. Záchrana, uchování; konzervace; chov a hájení zvěře. Udržování ve stavu zajištěném před po-

škozením; vyhýbání se poškození, zničení nebo zániku; zachování. Nejde o vznik, vytvoření, ale o zachování toho, co už existuje, a co implikuje pokračování toho, co už dříve existovalo. Viz Maintenance.

Preside. Předsedat, sedět v čele; řídit, dozírat, být vedoucí; vést, dirigovat; sedět (a vést); vládnout, domínovat; rozhodovat. Zastávat místo s pravomocí prezidenta, předsedy atd. Řídit, spravovat nebo vést jednání (řízení, postup) jako vedoucí úředník (funkcionář), předseda. Mít a vykonávat pravomoc. 'Předseda soudu' znamená 'držet', 'ovládat' soud, totiž řídit jej ve funkci přednosti. Soudce může 'předsedať' soudu buď jako samosoudce nebo jako jeden z několika soudců.

President. Prezident (hlava státu; předseda; rektor; bankovní ředitel); guvernér kolonie; děkan, aj. Ten, kdo má pravomoc nad ostatními; vedoucí úředník, náčelník, přednost; předsedající nebo řídící funkcionář; vládce; ředitel. Předseda nebo předsedající člen legislativního nebo rozhodujícího orgánu, ustanovený, aby zajišťoval řád, pořádek, řídil postup činnosti orgánu a vedl příslušné administrativní záležitosti.

Vedoucí úředník korporace, akciové společnosti, výboru, rady atd., který má zpravidla řídicí postavení, pokud jde o řízení a správu záležitostí dotyčného subjektu. Roe v. Bank of Versailles, 167 Mo. 406, 67 S.W. 303. Obvykle se tento výraz nevztahuje na „viceprezidenta“. First Nat. Bank v. C.H. Meyers & Co., Tex. Civ. App., 283 S.W. 265, 266.

Vrchní výkonný úředník státu nebo federace; především v demokratických formách vlády; nebo provincie, kolonie nebo závislého území. Ve Spojených státech se tohoto slova obecně užívá jak ve vztahu k soukromému, tak ve vztahu k veřejnému postavení šéfa federální exekutivy. U.S. v. Metzendorf, D. C. Mont., 252 F.933, 937.

Presidential electors. Prezidentští volitelé. Sbor volitelů zvolených v jednotlivých státech USA, jejichž jedinou povinností je zvolit prezidenta a viceprezidenta Spojených států. Každý stát USA volí (způsob toho stanoví zákon dotyčného státu) příslušný počet volitelů, který se rovná součtu počtu senátorů a poslanců Sněmovny reprezentantů, kteří zastupují dotyčný stát v Kongresu. Ústava USA Čl. 2, § 1; 12. Dodatek; McPherson v. Blacker, 146 U.S. 1, 13 S. Ct. 3, 36 L. Ed. 869. Obvyklým způsobem ustanovení je společná kandidátka, takže každý volič státu volí zároveň všechny volitele, na něž má dotyčný stát právo.

Presidential powers. Viz Executive powers.

President of the United States. Oficiální titul šéfa federální exekutivy Spojených států.

Press. Tisknutí, tiskárna; nakladatelství; tisk, novináři; stisknutí, stisk, zmáčknutí aj.; dav, zástup. nával aj.; lis, lisování atd. Souhrn publikací vydávaných tiskem, nebo publikací, které zveřejňují stanoviska a názory lidí prostřednictvím tiskových médií; např. jako ve výrazu 'liberty of the press', svoboda tisku. Svoboda tisku je zakotvena v 1. Dodatku (Ústavě USA). Viz Liberty.

Ve staré anglické soudní praxi kusy čili svitky pergamenu, které se sešivaly dohromady a vytvořily materiál pro úřední protokoly čili záznamy z jednání. 1 Bl. Comm. 183.

Pressing seamen. Viz Impressment.

Pressing to death. Viz Peine forte et dure.

Prest. Poplatek, dávka, daň. Ve starém anglickém právu peněžitý poplatek, který byl povinen šerif platit podle výše svého účtu u státní pokladny nebo podle výše hotovosti, která zůstala v jeho rukou.

Prestation. Ve starém anglickém právu zaplacení peněz. Zaplacení nebo splnění; poskytnutí služby.

Prestimony or praestimonia. V kanonickém právu fond nebo důchod určený zakladatelem na podporu faráře, který nemá příjem z jiného titulu nebo benefícia, kaple, prebendy nebo převorství. Takový fond není podřízen ordináři, ale svému patronu, a ti, jejichž právo je odvozeno od tohoto patrona, se nazývají „collators“.

Prest money. Ve starém anglickém právu platba, která zavazuje ty, kdo ji obdrželi, aby byli v kteroukoli určnou dobu připraveni; uvádělo se zvláště v souvislosti s vojáky.

Presumably. Podle všeho, pravděpodobně, dejme tomu (že). To, co může být přijato (považováno) jako (za) pravdivé před závěrečným shrnutím; věrohodné dovozené; lze (spravedlivě, oprávněně) předpokládat; podle rozumného předpokladu nebo domněnky; co se zdá být oprávněně věrohodné bez přímého důkazu. Viz Presumption.

Presume. Předpokládat, mít za to, domnívat se předem, mít ten dojem; troufnout si, odvážit se; využít, zneužít, nadužívat; spoléhat. V technickém slova smyslu věřit nebo přijímat na základě pravděpodobného důkazu. Viz Presumption.

Presumed intent. Pravděpodobný, předpokládaný záměr, cíl. O osobě se předpokládá, že jejím cílem jsou přirozené a pravděpodobné následky jejich volných úkonů. Státní žalobce nemusí v trestních věcech prokázat, že obžalovaný sledoval přesné důsledky svého jednání, jeho trestný záměr může být (i jen) dovozen z jeho jednání.

Presumption. Domněnka, presumpce; dohad, předpoklad, pravděpodobnost. Domněnka svědčící pro nějakou (jednotlivou) skutečnost. Domněnka je právní pravidlo, zákonně nebo soudní, na jehož základě se ze zjištění určité výchozí skutečnosti dovozuje existence skutečnosti předpokládané, a to až do doby, kdy tato domněnka bude vyvrácena. Van Wart v. Cook, Okl. App., 557 P.2d 1161, 1163. Právní pravidlo, které stanoví, že v případě nedostatku jiného důkazu je třeba učinit jistá dovození z těch důkazů, které jsou k dispozici. Port Terminal & Warehousing Co. v. John S. James Co., D. C. Ga., 92 F.R.D. 100, 106.

Presumpce je domněnka o skutečnosti, kterou je třeba podle práva dovést z jiné skutečnosti nebo skupiny skutečností, které byly v rámci řízení shledány nebo jinak zjištěny. Domněnka není důkazem. Domněnka je buď konkluzivní (nevyvratitelná) nebo vyvratitelná. Každá vyvratitelná domněnka je buď (a) domněnkou, která se týká břemene navrhování důkazů, nebo (b) domněnkou, která se týká břemene provádění důkazů. Calif. Evid. Code (Zákoník pro dokazování státu Kalifornie), § 600.

Ve všech civilních žalobách a řízeních — pokud zákon Kongresu nebo Federální pravidla dokazování (Federal Rules of Evidence) nestanoví jinak — platí, že domněnka ukládá straně, proti které je namířena, aby předložila důkazy, které by ji vyvrátily nebo potvrdily, ale domněnka na tuto stranu nepřenáší důkazní břemeno ve smyslu rizika nepřesvědčení. Toto důkazní břemeno zůstává po ce-

lé prvostupňové soudní řízení na straně, na kterou bylo původně vloženo. Federal Evidence Rule 301.

Viz také Disputable presumption; Inference; Juris et de jure; Presumptive evidence; Prima facie; Raise a presumption.

Commercial law. V obchodním právu. Domněnka znamená, že ten, kdo je pověřen zkoumáním skutkových okolností, musí zjišťovat existenci předpokládané skutečnosti dokud a pokud není předložen důkaz, který by podpořil zjištění, že předpokládaná skutečnost neexistuje. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 1—201(31).

Conclusive presumptions. Nevyvratitelné domněnky. Nevyvratitelná je taková domněnka, v níž důkaz o výchozí skutečnosti činí existenci skutečnosti předpokládané přesvědčivou a nevyvratitelnou. O takovou domněnku jde tehdy, jestliže je porotě uloženo dovést předpokládanou skutečnost, pokud zjistí určité predikativní skutečnosti. People v. Sellers, 3 Dept., 109 A.D.2d 387, 492 N.Y.S.2d 127, 128. I když je jich jen malý počet a všechny jsou stanoveny zákonem, přece je názor většiny takový, že nevyvratitelná domněnka je ve skutečnosti zásadním právním pravidlem, nikoli pravidlem dokazování. Příkladem tohoto typu domněnky je pravidlo, že dítě do sedmi let věku není schopno spáchat hrdelní zločin. Federální pravidla dokazování a většina státních právních úprav dokazování zná toliko vyvratitelné právní domněnky. Srovnej Rebuttable presumption, níže.

Conflicting presumptions. Viz Inconsistent presumptions, níže.

Inconsistent presumptions. Inkonzistentní, navzájem rozporné domněnky. Jsou-li domněnky navzájem v rozporu, použije se ta, která se zakládá na závažnějších taktických ohledech. Jsou-li tyto ohledy stejně závažné, nepoužije se domněnka žádná. Uniform Rules of Evidence (Jednotná pravidla dokazování) Pravidlo 301(b).

Irrebuttable presumption. Viz Conclusive presumption, výše.

Mandatory presumption. Viz Conclusive presumption, výše.

Permissive presumption. Permissivní domněnka. Domněnka, která dovoluje, ale nevyžaduje, aby ten, kdo zkoumá skutečnosti, dovedl základní skutečnosti z důkazu vyšetřovatele o výchozí skutečnosti, a která (totiž ona domněnka) neklade žádné (důkazní) břemeno na žalovaného. State v. Scott, 8 Ohio App.3d 1, 8 O.B.R. 1, 455 N.E.2d 1363, 1368.

Presumptions of fact. Skutkové domněnky jsou ty, které nikterak nenutí k nalézání předpokládaných skutečností, a které naproti tomu příkazují takovou skutečnost konstatovat, je-li prokázána skutečnost výchozí. Je patrna tendence opustit rozlišování mezi domněnkami skutkovými a právními. Viz Inference.

Presumptions of law. Právní domněnky. Právní domněnky jsou ty, které v případě, že je dokázána výchozí skutečnost a kdy neexistuje žádný důkaz opačný, příkazují konstatovat existenci předpokládané skutečnosti. Právní domněnka je vyvratitelná, a ve většině případů ji lze odstranit, totiž vyvrátit důkazem opaku. Je patrna tendence opustit rozlišování mezi domněnkami skutkovými a právními.

Procedural presumption. Procesní domněnka. Procesní domněnka je domněnkou vyvrátitelnou, která má za následek požadavek provést věrohodný důkaz, který vede k vyvrácení domněnky, načež domněnka zmizí.

Rebuttable presumption. Vyvrátitelná domněnka. Domněnka, která může být vyvrácena dostatečným důkazem opaku. V podstatě platí, že vyvrátitelné jsou všechny domněnky s výjimkou nevyvrátitelných. Je-li podán důkaz směřující k vyvrácení domněnky, účinky domněnky zanikají a strana, na které leží důkazní břemeno, musí pokračovat v předkládání důkazů, aby odvrátila rozsudek, který by jinak hrozil. *Srovnej Conclusion presumption, výše.*

Statutory presumption. Zákoná domněnka. Domněnka, kterou stanoví zákon, bez ohledu na to, zda je vyvrátitelná nebo nevyvrátitelná, a to na rozdíl od domněnky, kterou upravuje common law; např. I.R.C. (Daňový zákoník) § 6062 (jméno osoby na daňovém příznání je důkazem prima facie o jejím oprávnění příznání podepsat).

Presumption of death. Domněnka smrti. Domněnka, kterou vyvolává zmizení a trvalá nepřítomnost osoby v místě, kde se obvykle zdržuje, čili doma, a to po delší časové období, zpravidla sedmi let, aniž pro takovou nepřítomnost existuje nějaký zřejmý důvod. *Magers v. Western & Southern Life Ins. Co., C. A. Mo., 335 S.W.2d 355.*

Presumption of innocence. Presumpce nevin. Uznávaný princip trestního práva, jehož účinky jsou ty, že stát nese důkazní břemeno, pokud jde o všechny důvodně pochybné prvky trestného činu, přičemž obžalovaný žádné břemeno, pokud jde o důkaz své nevině nese. Tato presumpce trvá od prvního okamžiku trestního řízení. Nejde však o skutečnou domněnku, protože obžalovaný nemusí uvádět důkazy o své nevině, aby jimi v případě, že byl uveden důkaz viny, odvrátil hrozící odsuzující rozsudek.

Presumpce nevin souvisí úzce s principem, že nikdo nemůže být odsouzen pro trestný čin, ledaže stát unese břemeno prokázání jeho viny bez důvodných pochybností, ale to neznamená, že obžalobě (obžalovacímu spisu) se nebude nepřikládat vůbec žádný význam. *U.S. v. Friday, D. C. Mich., 404 F. Supp. 1343, 1346.*

Presumption of legitimacy. Domněnka legitimity (legitimity). Je-li rozsudkem na základě žaloby určeno, že se dítě narodilo ženě v době, kdy byla legitimní manželkou určitého muže, pak strana, která tvrdí nelegitimitu dítěte, nese důkazní břemeno, jakož i břemeno spočívající v povinnosti přesvědčit vyšetřujícího bez důvodných pochybností, že onen určitý muž není otcem dítěte. *Bernheimer v. First Natl. Bank, 359 Mo. 1119, 225 S.W.2d 745; Model Code of Evidence (Vzorový zákoník pro dokazování) Pravidlo 703.*

Presumption of survivorship. Domněnka přežití. Skutková domněnka, která má za následek, že jedna osoba přežije jinou osobu, se používá pro účely řešení otázky právního nástupnictví a podobných otázek v případě, že dvě osoby zahynuly při téže katastrofě a neexistují žádné okolnosti, které by mohly prokázat, která z nich skutečně zemřela první, s výjimkou těch, na nichž se zakládá domněnka, jakými jsou např. rozdíl věku, pohlaví, síly, fyzického stavu.

Presumption of validity. Domněnka platnosti. V patentovém právu držitel patenty má právo na zákonnou domněnku platnosti. *Blonder-Tongue Laboratories,*

Inc. v. University of Illinois Foundation, 402 U.S. 313, 335, 91 S. Ct. 1434, 1447, 28 L. Ed.2d 788. 35 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 282.

Presumptive. Předpokládaný, předvídaný, domnělý, presumptivní. Zakládající se na domněnce; způsobený, vyvolaný domněnkou; ten, který je důsledkem domněnky; dovozený (vyvozený, odvozený) z domněnky; např. předpokládaná škoda, presumptivní důkaz, domnělý dědic, předvídané sdělení, domnělý titul.

Presumptive evidence. Presumptivní, pravděpodobný důkaz. Prima facie (evidentní) důkaz nebo důkaz, který není nevyvrátitelný a připouští diskusi, nesouhlas; důkaz, který musí být přijat a považován za pravdivý a dostatečný, dokud a ledaže nebude vyvrácen jiným důkazem, *to jest* důkaz, který zákon označuje za pravděpodobný vzhledem k jiné skutečnosti, ledaže by byl vyvrácen.

Presumptive trust. Předpokládaný, domnělý trust. Trust, který vzniká jako samozřejmý důsledek práva a o kterém se vždy předpokládá, že jej strany měly v úmyslu; úmysl k němu lze dovodit z povahy právního jednání, ve smlouvě či právním dokumentu o majetkové dispozici není vyjádřen, a tudíž je třeba jej odlišovat od tzv. právního trustu. *Kollbaum v. K & K Chevrolet Inc., 196 Neb. 555, 244 N.W.2d 173, 174.* Také se mu říká „resulting trust“, dovozený trust.

Prêt. Ve francouzském právu půjčka, výpůjčka. Smlouva, kterou jedna strana předává (odevzdává) druhé straně nějakou věc, kterou má druhá strana užívat za podmínky, že ji po té, kdy ji užívala, resp. použila, zase vrátí; přitom je povinna vrátit zásadně tutéž věc nebo věc ekvivalentní, stejného druhu a kvality.

Prêt à intérêt. Půjčka (k) interestu. Smlouva, kterou jedna strana předává (odevzdává) druhé straně určitou částku peněz nebo nějaké zboží nebo jiné movité nebo zastupitelné věci, aby z jejich užívání měla zisk určený ve prospěch půjčitele.

Prêt à usage. Půjčka (pro) užívání (výpůjčka). Smlouva, kterou jedna strana předává (odevzdává) nějakou věc druhé straně, aby ji užívala, a vypůjčitel se zavazuje, že vrátí tutéž věc po té, co ji využil (použil). Tato smlouva je identická s institutem kontinentálního práva zvaným *commodatum* (viz tam).

Pretax earnings. Výdělků před zdaněním. Čistý příjem před zdaněním daní z příjmů.

Prêt de consommation. Půjčka ke spotřebování. Smlouva, kterou jedna strana předává (odevzdává) druhé straně určité množství věcí, které lze užíváním spotřebovat, a vypůjčitel se zavazuje, že půjčitel vrátí stejné množství věcí stejného druhu a kvality. Tato smlouva je identická s institutem kontinentálního práva zvaným *mutuum* (viz tam).

Pretend. Předstírat; hrát si na (něco, někoho), dělat si (neprávem) nárok (na), aspirovat (na), (neprávem) se chlubit (čím); troufnout si, odvážit se; dvořit se, ucházet se (o). Předstírat čili simulovat; považovat za skutečné, pravé, to, co je falešné nebo neopodstatněné.

Prête-nom. Ten, kdo si vypůjčil jeho jméno.

Pretense. Viz False pretense.

Preter legal. To, co neodpovídá právu (zákonu, právnímu předpisu); překračující meze zákona; protiprávní, nezákonný.

Pretermission. Vynechání, opomenutí, přeskočení, přejítí mlčením; přerušení, dočasné zastavení. Stav, postavení toho, kdo byl opomenut, např. dědice nebo dítěte testátora. Úkon, který spočívá v opomenutí dítěte nebo dědice v poslední vůli.

Pretermission statute. Zákon o opomenutí. Zákon různých států USA, které obsahují ustanovení pro děti a dědice, kteří byli v poslední vůli svého otce nebo předka opomenuti. Zpravidla přiznávají dítěti stejný podíl na majetku, jaký by bylo dostalo, kdyby byl testátor býval zemřel bez závěti, ledaže opomenutí bylo úmyslné a nebylo důsledkem náhody nebo chyby (omylu). *Nicholson v. Sorensen, Alaska, 517 P.2d 766, 768.* Viz *Pretermitted heir.*

Pretermitt. Vynechat, opomenout, přeskočit, přejít mlčením; přerušit; dočasné zastavit. Tento výraz znamená opomíjet, opomenout, ignorovat či přehlížet, nevšímát si; např. opomenutí testátora zmínit ve své poslední vůli své dítě.

Pretermitted heir. Opomenutý dědic. Dítě nebo jiný potomek opomenutý testátorem. Opomene-li (opomine-li) testátor neúmyslně ve své poslední vůli zmínit své dítě čili ustanovit ve prospěch svého dítěte, ať takového, které v době, kdy se poslední vůle stane účinnou, žije, nebo takového, které se teprve narodí, nebo ve prospěch potomka zemřelého dítěte, může zákon stanovit, že takové dítě nebo potomek zemřelého dítěte se má podílet na majetku testátora tak, jako kdyby byl testátor zemřel a nezanechal závět. Ve věci *Price's Estate, 56 Cal. App.2d 335, 132 P.2d 485.* Viz *Pretermission statute.*

Pretext. Předstíraný důvod, záminka, výmluva. Předstíraný, zdánlivý důvod nebo motiv uvedený nebo přijatý jako záminka nebo „zástěrka“ pro skutečný, pravý důvod nebo motiv. Viz *False pretense.*

V mezinárodním právu důvod, který byl uveden jako ospravedlňující, ale který se tak pouze jeví nebo který vůbec postrádá jakékoli opodstatnění. Výraz „pretext“ může být stejně použit pro označení těch důvodů, které jsou samy o sobě pravdivé a opodstatněné, které ale nejsou dostatečně významné pro vypovězení války (nebo pro jiný mezinárodní akt), a mají jen zakrýt skutečné sledované cíle.

Pretium. Lat. Cena, hodnota; cena prodávaného zboží.

Pretium affectionis. Cena obliby. Imaginární hodnota věci daná náklonností vlastníka a jeho zálibou v určitých věcech, asociacemi s nimi spojenými, vztahem k dárci atp.

Pretium periculi. Cena nebezpečí, rizika, *to jest* cena zaplacená za pojištění; také: úrok zaplacený v penězích z půjčky zajištěné zastavením lodi nebo z půjčky na lodní náklad.

Pretium succedit in locum rei. Cena se stanoví podle místa prodeje.

Pretorial court. Prétorský soud. V minulosti v kolonii Maryland, soud pro řízení ve věcech hrdelních trestných činů; skládal se z lorda proprietora nebo jeho generálního náměstka a senátu. Také se označoval (pouze) *Pretorial.*

Pre-trial conference. Porada před (procesním) jednáním. Procedurální krok, k němuž dochází před vlastním procesním jednáním soudu prvního stupně, a při kterém se vymezují otázky, které mají být projednány, zajišťují se dohody, týkající se věci a dokazování, které má

být provedeno, a činí se všechna další opatření, která mají napomoci postupu ve věci. Takové porady mezi zástupci procesních stran se mohou uskutečnit i podle uvážení soudu. Kroky učiněné na takové poradě se řídí stejnými pravidly jako průběh budoucího procesního jednání. *Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 16.* Viz *Pre-trial order; Summary trial.*

Criminal cases. V trestních věcech. Kdykoli po podání (předložení) obžaloby soudu může soud z podnětu kterékoliv strany nebo z podnětu vlastního nařídít jednu nebo více porad, na nichž se mají zvážit sporné záležitosti, a které takto mají napomoci korektnímu a efektivnímu řízení. Na závěr takové porady soud připraví a vyhotoví „memorandum“ o otázkách, v nichž strany dosáhly dohody. Příznání (doznání), které na poradě učinil obžalovaný nebo jeho obhájce, nemůže být v řízení před soudem proti obžalovanému použito, ledaže takové doznání učinil obžalovaný písemně a podepsali je jak obžalovaný, tak i jeho obhájce. *Fed. R. Crim. P. (Federální pravidla trestního řízení) 17.1.*

Pre-trial discovery. Zjištění (učiněná) před (procesním) jednáním prvostupňového soudu. (Předložení, zpřístupnění dokladů, listin aj. před jednáním). Takové kroky, které mohou strany učinit před vlastním řízením jednáním ke zjištění důkazů a i k jiné přípravě na řízení, jako jsou výslechy, výpovědi a svědectví, žádosti o připuštění skutkových sdělení atd., jak to předpokládají procesní pravidla a zákony; např. *Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 26–37.* Viz *Discovery.*

Pre-trial diversion. Odvedení před řádným procesním jednáním soudu prvního stupně. Systém nedávno zavedený, v rámci kterého jsou určití obžalovaní v trestních věcech ještě před soudním jednáním umístováni do zvláštních sociálních zařízení (institucí, agentur), přičemž jejich obžaloby se zatím nerozhodují. Obžalovaný může být umístěn na pracovní výcvik, zařazen do poradenství a do výchovy. Je-li jeho odezva po určité časové období (např. plus minus 90 dní) pozitivní, bývá zpravidla zproštěn obžaloby.

Pre-trial hearing. Viz *Pre-trial conference.*

Pre-trial intervention (PTL). Intervence před řádným procesním jednáním soudu prvního stupně. Název programu, který vyjímá vybrané pachatele trestných činů z normálního vyšetřovacího postupu a dává jim příležitost k nápravě a k návratu do života jako společensky prospěšným občanům bez trestního záznamu. Na základě úspěšně absolvovaného programu „PTL“ je pachatel zproštěn obžaloby. *Viz např. N. J. Court Rule 3:28.*

Pre-trial order. Pravidla z jednání, které předchází řádnému procesnímu jednání soudu prvního stupně. Pravidla obsahující podmínky a ujednání, která byla přijata v rámci porady před jednáním nebo výsledkem. Taková pravidla jsou pro strany závazná a řídí se jimi procesní postup v řízení před soudem, ledaže je soud — z dobrého důvodu, který prokáže — sám změni. *Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 16.*

Prevail. Zvítězit, triumfovat (pad někým), porazit (někoho), přemoci (někoho); trvat, existovat, být běžný; převládat, převažovat; přesvědčit, přemluvit (někoho). Existovat nebo uskutečnit se, nabýt účinnosti, získat (vládnout, převažovat), být obecně užíván, všeobecně uznáván nebo akceptován. *Atlantic Coast Line R. Co. v. Gamble, 155 Fla. 678, 21 So.2d 348, 350.* Uspěť.